

TRANSILVANIA.

A N A L E L E

ASOCIAȚIUNII PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂN.

Nr. IV.

Octomvrie—Decemvrie

1908.

Nr. 1029—1908.

Proces verbal

din 16 Octomvrie 1908. Ședința X a comitetului central al
„Asociațiunii“.

Prezident: *Iosif St. Șuluțu*. — Notar: *Octavian Goga*. — Membri
prezenți: *Dr. V. Bologa, Ars. Bunea, Dr. A. Chețian, P. Cosma, Dr.
E. M. Cristea, N. Ivan, Dr. L. Lemény, I. F. Negruțiu, Dr. Il. Pușcariu,
Dr. E. Roșca, Dr. O. Russu, R. Simu, N. Togan.* ^A

240. Cu verificarea procesului verbal al ședinței de astăzi se încre-
dintează: *Dr. E. Roșca, N. Ivan și Dr. E. Cristea.*

241. (124—1908). Comitetul central al «Asociațiunii», la propunere
secretarului

a ales o comisiune constătătoare din d-nii *P. Cosma, Dr.
V. Bologa, Dr. I. Beu, N. Ivan și Dr. L. Lemény* ca să studieze
chestiunea zidirii unor nouă localități pentru școala și internatul
de fete ale «Asociațiunii».

242. (1008—1908). Comisiunea aleasă (Deciz. Nr. 117—1908) pentru
a stabili o normă în ce privește retribuția profesorilor dela școala civilă
de fete a «Asociațiunii» și a personalului din internat face următoarele
proponeri,

cari se aprobă de comitetul central:

- a) Cu începere dela 1 Sept. a. c. se urcă salarul fundam. al
al profesorilor și al personalului dela internat cu 10%, așa
că sporirea întregei retribuții a personalului didactic de
astăzi se urcă anual la suma de K 2462.

- b) Dela norma de 10% se face abatere cu medicul școlii, care va primi în loc de K 200, K 400 anual; cassierului — până acum fără remunerație — i se dă K 200 anual; cateheții primesc un spor de K 100 anual, adică cel gr.-or. primește K 500 în loc de K 400, iar cel gr.-cat. K 300 în loc de K 200; profesoarei provizorie suplinitoare, d-șoara Eleonora Lemény i se stabilește o remunerație de K 1200 anual și K 200 bani de cvartir. Retribuția d-șoarei A. Ferentiu, în concediu, se reține. Se angajază pe anul școlar 1908/9, provizor, cu cinci ore pe săptămână d-nul Aurel Bratu, plătindu-i-se K 400 anual.
- c) Din întreg excedentul școlii se va face un fond pentru trebuințele școlii.

243. (878 și 944—1908). Secretarul raportează că la concursul pentru împărțirea celor două stipendii vacante din *fundațiunea I. Petran*, cu termenul de 1 Octomvrie a. c., au intrat petițiile următorilor studenți universitari:

Studenți în anul I:

1. *Dionisiu Bena*, stud. în drept din Țerețel, comit. Hunedoara, fiu de econom sărac, tată a 6 copii, progres suficient.
2. *Onoriu Cismaș*, stud. în drept din Orășia, comit. Albei-inf., fiu de preot, progresul în studii nedovedit.
3. *Sabin Murășan*, stud. în litere, din Imbuz, comit. Cojocna, fiu de preot, progres bun.
4. *Aurel Iuga*, stud. în medicină, din Arcalia, comit. Solnoc-Dobâca, fiu de preot sărac, progresul în studii nedovedit.
5. *Nicolae Mihuțiu*, stud. în drept din Băița, comit. Hunedoara, fiu de băeș sărac, care e tată a 6 copii, progres bun.
6. *Nicolae Sc. Ștefan*, stud. în medicină, din Mercina, comit. Caraș-Severin, fiu de agronom cu 4 jug. de pământ și cu o familie număroasă, progres bun.

Studenți în anul al II-lea:

7. *Ioan Boeriu*, stud. în drept din Cioara, comit. Turda-Arieș, fiu de preot sărac, tată a 3 copii, progres bun.
8. *Vasile Bleda*, stud. în drept din Oradea-mare, fiu de cancelist, cu o avere de K 2,000 și un venit de K 1,900 anual, tată a 8 copii, progres bun.
9. *Coriolan Tătar*, stud. în medicină din Sintireag, comit. Solnoc-Dobâca, fiu de preot sărac, cu 8 copii, progres bun.

Studenți în anul al III-lea:

10. *Aurel Moga*, student în drept, din Ghiriș, comit. Cojocna, fiu de preot văduv și sărac, tată alor 8 copii, progres suficient.
11. *Ilariu Cojocariu*, stud. în drept, din Sz.-Tyukos, comit. Târnava-mare, fiu de preot văduv și sărac, tată a lor 7 copii, progres suficient.

Studenti în anul al IV-lea:

12. *Valeriu L. Negrilă*, stud. în medicină, gr.-or. din Sibiiu, fiu de învățător sărac, tată alor 5 copii, progres suficient.

13. *Petru Muscă*, stud. în medicină, din Varviz, comit. Ciuc, fiu de țăran, progres bun.

14. *Aurel Dobrescu*, stud. în medicină la Budapesta, din Sebeș, fiu de protopop sărac, progres foarte bun.

Comitetul central, având în vedere progresul în studii și împrejurările materiale, împarte cele 2 stipendii vacante d-lor Aurel Dobrescu, student în medicină și Nicolae Sc. Ștefan, stud. în medicină.

244. (926—1908). Secretarul raportează că la concursul publicat pentru împărțirea stipendiului din *fundațiunea Radu M. Râureanu*, cu termenul de 1 Octomvrie a. c., au intrat petițiile următorilor elevi:

1. *Ioan Crașovan*, elev în cl. I. la gimnaziul din Lugoj, din Tergovest, comit. Caraș-Severin, fiu de văduvă săracă, progres bun.

2. *Nicolae Colan*, elev în cl. III. la gimn. din Brașov, din Arpătac, comit. Trei-Scaune, din părinți zileri, progres foarte bun.

3. *Alexandru Mocan*, elev în cl. III. la gimn. din Cluj, din Cojocna, fiu de țăran, progres bun.

4. *Ioan Vulcuț*, elev în cl. III. la gimn. din Sibiiu, fiu de țăran din Aciliu, cu avere puțină, progres suficient.

5. *Traian Suciu*, abs. al cl. IV. la școala reală din Brașov, fiu de ajutor de birtaș sărac din Brașov, progres bun.

6. *Joe German*, elev în cl. VI. la gimn. din Blaj, fiu de preot sărac din Brad, progres foarte bun.

7. *Laurențiu Popescu*, elev în cl. VI. la gimn. din Brad, fiu de învățător sărac din Hălmațiu, progres foarte bun.

8. *Grigorie Păltinean*, elev în cl. VI. la gimn. din Székely-Udvarhely, fiu de învățător pensionat sărac, din Țințari, progres foarte bun.

9. *Valeriu Popovici*, elev în cl. VI. la gimn. din Biserica-albă, fiu de preoteasă văduvă săracă, din Mercina, comit. Caraș-Severin, progres bun.

10. *Simeon Borzea*, elev în cl. VIII. la gimn. din Brașov, fiu de văduvă din Viștea-de-jos, progres foarte bun.

Având în vedere progresul în studii și starea materială, stipendiul se dă elevului Joe German, elev în cl. VI. la gimn. din Blaj.

245. (908—1908). Secretarul raportează că la concursul publicat pentru împărțirea stipendiului din *fundațiunea Emiliu Dionisiu Bașiota Dâmbul din Abrud*, cu termenul de 1 Octomvrie a. c., a intrat o singură cerere a lui Victor Fetti, elev în cl. I. la gimnaziul din Năsăud, a cărui mamă este nepoată de frate a fondatorului, tatăl său e învățător pensionat în Suplaiu, comit. Bistrița-Năsăud, progresul în studii bun.

Având în vedere dispozițiile lterilor fundamentale, stipendiul se dă elevului Victor Fetti.

246. (932—1908). D-l Tit Liviu Crișan, bursier al *fundațiunii Petran*, cere să i se țină bursa în suspens până la sfârșitul lui Noemvrie a. c., când își va justifica sporul în studii.

Cererea se încuviințează.

247. (1003—1908). Secretarul raportează că elevul *Nicolae Cocișiu*, bursier al *fundațiunii George Boieriu din Vad*, părăsind școala, nu-și poate justifica sporul în studii.

Bursa se declară vacantă și biroul se însărcinează cu publicarea concursului.

248. (558—1908). Alex. Măcelariu, absolvent al gimnaziului din Blaj, bursier al *fundațiunii Ioan Gallianu*, își dovedește sporul în studii.

Se ia act, bursa se declară vacantă și biroul se însărcinează cu publicarea concursului.

249. (1002—1908). Elevul Ioan Ignaton, în cl. VIII la gimn. român din Brașov, bursier al *fundațiunii Avram Iancu*, își justifica sporul în studii și cere achitarea bursei de K 100 pe anul școlar 1907/8.

Se ia act; bursa se achită.

250. (982—1908). Eleva Marioara Olariu dela școala civ. de fete a «Asociațiunii», bursieră a *fundațiunii Dr. I. Moga*, își justifica sporul în studii.

Se ia act.

251. (817—1908). D-na văd. Elena Nicolae Marinovici născ. Muntean, cere pe seama fiului ei, Nicolae, stipendiul din *fundațiunea Marinovici*.

Stipendiul nefiind vacant, cererea nu se încuviințează.

252. (849—1908). Secretarul raportează că biroul a publicat deja concurs pentru cel mai bun Abecedar pentru analfabeți, a studiat chestiunea înființării cursurilor de analfabeți în cadrele «Asociațiunii» și face următoarele propuneri

pe cari comitetul central le aprobă:

- a) Biroul să adreseze o circulară tuturor directorilor de despărțăminte, în care să se arete importanța acestor cursuri și să-i indemne ca din mijloacele despărțământului să facă mai multe premii pentru acei învățători și preoți, cari vor dovedi că au instruat mai mulți analfabeți în cursul iernii viitoare.
- b) Biroul să facă o adresă către toate diecezele, rugându-le să îndrume pe d-nii protopopi, preoți și învățători să aranjeze, în cadrele «Asociațiunii», cât mai multe cursuri pentru analfabeți.

- c) Biroul să agite interesul față de aceste cursuri și în presa românească.
- d) Comitetul central din budgetul prelegerilor populare pe anul 1908, dă cinci premii de câte K 50 acelor învățători și preoți cari vor dovedi, prin directorii de despărțăminte și prin comitetele cercuale ale despărțămintelor că au instruit mai mulți analfabeți în cursul iernii viitoare.

253. (1026—1908). Secretarul raportează că biroul, conformându-se hotărârii comitetului central și a adunării generale din Șimleu, a adresat o circulară directorilor de despărțăminte din: 1. Abrud, 2. Beiuș, 3. Bistrița, 4. Blaj, 5. Brad, 6. Brașov, 7. Caransebeș, 8. Cluj, 9. Deva, 10. Făgăraș, 11. Hațeg, 12. Lugoj, 13. Năsăud, 14. Orade, 15. Orăștie, 16. Oravița, 17. Săliște, 18. Sibiiu, 19. Timișoara, 20. d-lui Vasile Goldiș în Arad și 21. d-lui Ioan Gheorghiu, canonic în Gherla, invitându-i să înainteze biroului, până la 1 Octomvrie a. c., numele persoanelor din despărțământ cari ar dori să țină conferințe pentru inteligență în centrele respective. La această circulară au răspuns că vor ține conferințe următoarele despărțăminte: 1. Bistrița, 2. Blaj, 3. Brașov, 4. Hațeg, 5. Orade, 6. Orăștie, 7. Săliște, 8. Sibiiu, 9. d-l V. Goldiș a răspuns că în Arad va aranja conferințe «Asociațiunea națională din Arad», iar despărțămintele: 1. Abrud, 2. Brad, 3. Deva, 4. Oravița au răspuns că din fel și fel de motive nu se pot ține conferințe, 5. D-l Ioan Georgiu reomandă să se țină conferințe în Dej, la cari ar lua parte și inteligența din Gherla. Șapte despărțăminte n'au dat nici un răspuns.

Intenția biroului eră să aranjeze conferințe sistematice alcătuiind el programul și trimițând pentru fiecare centru mai mulți conferențieri din alte localități, iar venitul curat din încasările acestor conferințe să se întrebuințeze pentru publicațiunile «Asociațiunii». In fața desinteresului ce-l arată însă despărțămintele față de aceste conferințe și fiindcă cei mai mulți dintre d-nii directori de despărțăminte, cari au răspuns că vor ține conferințe nu au indicat numele conferențiarilor și subiectele conferințelor, biroul se vede silit să stăruiască pe lângă despărțăminte să aranjeze singure conferințele și dacă doresc conferențieri străini să se îngrijască de invitarea lor, purtând toate cheltuielile.

Se ia act cu aprobare.

254. (865—1908). Direcțiunea despărțământului *Aiud-Teiuș* înaintează procesul verbal al adunării cercuale, ținută la 9 August a. c., în care d-l Ioan Maior, protopop, a ținut o prelegere despre scopul «Asociațiunii», d-l Amos Frâncu, preot, despre «Foloasele însoțirilor», d-l Dr. Gh. Simon, avocat în Aiud, a oferit suma de K 100 pentru cea mai bună lucrare, despre cum are să-și poarte economul nostru o contabilitate ușoară. Din venitul desp. s'a decis a se abonă foi pentru popor în comunele mai sărace. S'a încasat suma de K 258.

Se ia act cu bucurie de activitatea mulțămitoare a acestui nou despărțământ.

255. (997—1908). Direcțiunea despărțământului *Blaj* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 28 Septembrie a. c. în care s'a luat dispoziții pentru ținerea conferințelor pentru cărturari, s'a decis a se face un apel către toți cărturarii de pe teritoriul despărțământului să se înscrie membri la «Asociațiune» și să țină în Dumineci și sărbători șezători de citit pentru popor.

Se ia act.

256. (943—1908). Direcțiunea despărțământului *Brașov* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 12 Sept. a. c. în care s'au rezolvat afaceri curente, s'au anunțat mai mulți conferențieri pentru conferințe, s'au luat dispoziții pentru ținerea prelegerilor populare și s'a luat act de înființarea agenturii din Arpătac.

Se ia act.

257. (907—1908). Direcțiunea despărțământului *Dej* înaintează:

I. Procesul verbal al adunării cercuale, ținute la 30 August a. c. în Dej, în care s'au rezolvat afacerile la ordinea zilei, d-l profesor Dr. Victor Bujor a ținut o disertație: «Chestiunea socială», adunarea cercuală a primit propunerea d-lui Iosif Boca de a se împărți despărțământul actual în șase despărțăminte și anume:

I. Cerc. adm. al Dejului; II. Cerc. adm. al Ilenzii-mari; III. Cercul adm. al Lăpușului-unguresc; IV. Cercul adm. al Gherlei cu o parte a cercului adm. al Cheochișului; V. Cercul adm. al Becleanului cu o parte din cercul adm. al Cheochișului; VI. Cercul adm. al Ciachi-Gârboului. Chiar pe lângă o astfel de împărțire s'ar țineă mai mult de 50 de comune de fiecare despărțământ. S'a încassat suma de K 720 dela membri noi și vechi.

II. Procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 8 Sept. a. c., în care în locul d-lui Alex. Vaida, dimisionat, s'a ales vicepreședinte d-l Ioan Welle, protopop gr.-cat. în Dej, iar în locul d-lui Dr. L. Micșa, dimisionat s'a ales notar d-l Dr. Ioan Cherecheș; s'au luat dispoziții pentru înființarea bibliotecilor populare cu ajutorul volumelor primite dela comitetul central. Averele despărț. a crescut la suma de K 778'88, din care K 250 s'a dat ca ajutor șoalei gr.-cat. din Dej, iar K 100 școalei gr.-orient. tot de acolo.

Ad. I. și II. Se ia act cu aprobare. Biroul se încredințează să facă pașii necesari pentru înființarea despărțămintelor nouă.

Comitetul cercual se învită să facă din averea despărțământului câteva premii pentru învățătorii cari vor instrui mai mulți analfabeți în cursul iernii viitoare.

258. (975—1908). Direcțiunea despărțământului *Oravița* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 17 Sept. a. c., din care rezultă că lucrarea d-lui Dr. Lud. Méheș despre *Igienă* s'a tipărit în 1000 de exemplare și s'a împărțit sătenilor, din broșura d-lui Iosif Bălan, despre *Pomărit* s'au cumpărat 50 de exemplare și s'a împărțit sătenilor din des-

părțământ; cu ocazia adunării generale a «Societății pentru fond de teatru româit», despărțământul a premiat cinci costume originale bănățene cu câte K 20, trei premii din fondul desp. și două dela banca «Oraviceana»; s'au mai premiat și 4 costume ardelenesti cu câte K 10, din venitul petrecerii populare. D-l Sim. Popescu, contabil la «Plugarul» a aranjat în Cacova șase prelegeri din sfera economiei.

Se ia act.

259. (808—1908). Direcțiunea despărțământului *Săliște* înaintează:

I. Procesele verbale ale ședințelor comit. cerc. din 27 Iunie și 9 Iulie a. c., în cari s'au rezolvat afaceri curente.

II. Procesul verbal al adunării cercuale din 19 Iulie a. c., ținută în Cacova, în care, pe lângă rezolvarea afacerilor la ordinea zilei, s'au ținut două prelegeri: Dr. Ioan Lupaș, prof. despre «Trecutul și starea de astăzi a comunei Cacova»; Dumitru Lăpădat, inv. despre «Ocupațiunile poporului mărginaș în trecut și viitor». Fostul director, d-l Dr. Ioan Stroia, dându-și dimisia, din cauza schimbării domiciliului, s'a ales director al desp. d-l Dr. Nic. Calefariu, iar vicedirector d-l Dr. Nic. Comșa.

III. Procesul verbal al ședinței comit. cercual din 2 August a. c., în care noul director a primit sigilul și actele despărțământului dela fostul director. S'au luat dispoziții să se țină prelegeri populare. Se cer câte 3 ex. din Bibl. poporală a «Asociațiunii» pentru înființarea și augmentarea bibliotecilor populare.

Ad I, II. și III. Se ia act cu aprobare. Se dăruiesc trei exemplare din numerele Bibl. populare a «Asociațiunii». D-lui Dr. Ioan Stroia se exprimă mulțămită pentru conducerea despărțământului timp de mai mulți ani.

260. (914—1908). Inspectorul reg. de școale cere comitetului să numească în locul decedatului I. Papiu alt membru în comisia pentru pensionarea profesorilor dela școala civilă de fete a «Asociațiunii».

Pe lângă vechiul membru d-l Dr. I. Beu, se numește d-l N. Togan.

261. (900—1908). Secretarul cetește ordonanța Ministerului de culte și instrucțiune publică Nr. 99000 din 24 August a. c., privitoare la condițiile ce trebuie să le îndeplinească susținătorii de școale civile de fete.

Se ia act.

262. (992—1908). Direcțiunea școlii civile de fete a «Asociațiunii» înaintează procesul verbal al consiliului profesoral din 1 Septembrie a. c., în care s'au rezolvat afacerile curente ale școlii. Conform ordonanței ministeriale Nr. 4642/1908, în viitor se va arboră pe clădirea internatului drapelul oficial la toate serbările statului. Cererile pentru dispensarea elevelor de taxa școlară se vor înaintă numai la sfârșitul sem. I.

Se ia act cu aprobare.

263. (1011—1908). Direcțiunea școlii civile de fete a «Asociațiunii» aduce la cunoștința comitetului central că d-l Iulius Schaffer, profesor de muzică instrumentală, fiind numit profesor de muzică la conservatorul din Hanovra (Germania), cu data de 1 Octomvrie a. c., se retrage din acest post. Direcțiunea înaintează cererea d-lui Aug. Bena, ca să fie numit pe lângă aceleași condițiuni, în postul vacant de profesor de pian.

Se ia act de retragerea d-lui Iulius Schaffer și i se exprimă mulțămită pentru bunele servicii aduse școlii timp de 18 ani. În locul vacant se numește, în mod provizor, d-l Augustin Bena, deocamdată pe lângă onorarul celorlalte profesoare de pian.

264. (1001—1908). Direcțiunea școlii civile de fete a «Asociațiunii» raportează că manualul «Istoria literaturii maghiare» pentru cl. IV-a a școlii civile de fete de Dr. V. Bologa a fost aprobată de ministerul de culte sub Nr. 90617 din 31 Iulie a. c. Direcțiunea prezintă și următoarele chitanțe spre achitare:

1. Cheltuielile de tipar . . K 226·90
2. Cheltuielile de aprobare „ 120·—
3. Onorarul autorului . . „ 180·—

Total . K 526·90

Se ia act și se decide achitarea sumei de K 526·90 în contul bugetului școlii, învițând direcțiunea să vândă exemplarul cu K 1·20 în loc de K 1.

265. (950—1908). «Reuniunea de agricultură din comitatul Sibiiului» cere să se cumpere mai multe exemplare din broșura «Cartea stuparilor săteni» de d-l Romul Simu.

Se decide a se cumpără 100 de exemplare (à 70 bani), în preț de K 70. D-l Simu se înviță să pregătească o broșură, despre albinărit și pentru biblioteca populară a «Asociațiunii».

266. (903—1908). D-l Octavian Goga raportează că d-lui Il. Chendi s'a achitat suma de K 100 în contul broșurii V. Alexandri, Poezii alese, din Biblioteca populară a «Asociațiunii».

Se ia act cu aprobare.

267. (741—1908). Secretarul raportează că în New-York (America) s'a deschis un depozit de cărți și ziare, numit «Biblioteca Română» care cere informațiuni asupra publicațiilor «Asociațiunii».

D-l bibliotecar se îndrumă să trimită catalogul publicațiilor «Asociațiunii» și să se pună în legătură cu depozitul pentru desfacerea publicațiilor «Asociațiunii».

268. (962—1908). Em. Petruțiu, Sibiiu, prezintă chitanța de K 500 pentru facerea unui dulap de sticlă pe seama păpușilor Junilor din Muzeu. Suma s'a achitat. D-l T. Nica, donatorul grupului de Juni din Muzeu a promis că supoartă jumătate din aceste cheltuieli.

Se ia act cu aprobare.

269. (824—1908). D-l Dr. At. Marienescu recomandă spre cumpărare H. Friedjung, Oesterreich von 1848—1860, 2 tomuri; Zsilinszky M., Az 1848-iki vallásügyi törvényczikk története, Budapesta 1908.

Domnul bibliotecar se îndrumă să comande pe seama bibliotecii cele două lucrări.

270. (948—1908). D-l preot Septimiu S. Popa, Sânpaul (comit. Târnavă-mică) cere cărți pentru înființarea unei biblioteci populare.

Se dăruiește câte un exemplar din publicațiunile populare de cari dispune «Asociațiunea».

După aceste ședința s'a închis.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțu m. p., prezident. — *Octavian Goga* m. p., notar. — Cetit și verificat: *Dr. E. Miron Cristea* m. p., *Dr. Eusebiu Roșca* m. p., *Nicolau Ivan* m. p.

Nr, 1150—1908.

Proces verbal

din 28 Noemvrie 1908. Ședința XI. a comitetului central al „Asociațiunii”.

Prezident: *Iosif Sterca Șuluțu*. — Notar: *Octavian C. Tăslăuanu*. — Membri prezenți: *Dr. V. Bologa, Ars. Bunea, P. Cosma, N. Ivan, Dr. L. Lemény, Dr. Il. Pușcariu, Dr. E. Roșca, Dr. O. Russu, R. Simu, N. Togan și I. Vătășan*.

271. Cu verificarea procesului verbal al ședinței de astăzi se încredințează d-nii: *Dr. Il. Pușcariu, N. Togan și Dr. V. Bologa*.

272. (1008—1908). D-l N. Ivan referentul comisiunii încredințată cu revizuirea socotelilor *Școllei civile de fete* pe anul 1907/8 și cu stabilirea budgetului pe anul 1908/9, raportează că comisiunea a găsit socotelile cassierului în cea mai deplină ordine și le recomandă spre aprobare, dându-i-se cassierului absolutul pe anul școlar 1907/8. Totodată recomandă spre primire proiectul de budget pe anul școlar 1908/9.

Se aprobă și se primește.

273. (1098—1908). D-l Tit Liviu Crișan, bursier al *fundațiunii I. Petran* își justifică sporul în studii și cere bursa și pe anul școlar 1908/9.

Se ia act. Bursa i se votează și pe anul școlar viitor, cu condiția să ia parte la masa studenților academici din Cluj.

274. (1043—1908). Direcțiunea despărțământului *Bistrița* înaintează: I. procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 20 Iunie a. c., în care s'au luat dispoziții pentru ținerea adunării generale; II. procesul verbal al adunării cercuale, ținute în Lechința, la 21 Iunie a. c., în care s'au re-

zolvat afacerile curente; d-l Dr. V. Onișor a cetit o conferență despre «Nuveliștii români din zilele noastre»; s'a ales pe doi ani directorul și comitetul cercual.

Se ia act.

275. (1044—1908). Direcțiunea despărțământului *Bistrița* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 19 Septemvrie a. c., în care s'au luat dispoziții pentru aranjarea conferințelor pentru inteligență.

Se ia act.

276. (1031—1908). Direcțiunea despărțământului *Blaj* înaintează câte un exemplar din apelurile ce le-a trimis frunțașilor din fiecare comună de pe teritoriul despărțământului pentru a înscrie membri noi la «Asociațiune» și pentru a ține șezători literare cu țaranii.

Se ia act.

277. (1132—1908). Direcțiunea despărțământului *Blaj* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 23 Noemvrie a. c., în care s'au luat dispoziții pentru înființarea cursurilor de analfabeți, publicând două premii de câte K 30 și s'a hotărît ca despărțământul să înceapă conferințele pentru inteligență în postul Crăciunului.

Se ia act.

278. (1018—1908). Direcțiunea despărțământului *Cluj* înaintează: I. procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 6 Septemvrie a. c., din care rezultă, că d-l Eugen Pop Păcurariu, preot, a ținut trei prelegeri cu schiopticonul despre *Roma* în comunele Feleac, Feneș și Tic. În aceasta din urmă s'a pus bază unei bănci sistem Raiffeisen și s'a inițiat înființarea unei tovărășii pentru asigurarea vitelor, d-l Dr. Amos Frâncu a oferit despărțământului K 100 pentru instruirea analfabeților, iar căpitanul Ladislau Popa K 50 pentru acelaș scop. Comitetul despărțământului cere o cvotă anuală pentru acoperirea cheltuelilor împreunate cu administrarea realităților Petran și o subvenție mai mare pentru prelegerile populare; II. procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 29 Septemvrie a. c., în care s'a stabilit textul unui regulament pentru conducerea internatului din partea despărțământului și textul unui regulament disciplinar pentru studenții primiți în internat. În urma concursului publicat, cu data 8 Septemvrie a. c. și cu termenul de 20 Septemvrie a. c., din partea d-lui Eugen Pop Păcurariu, rectorul internatului Petran, au înaintat 16 studenți petiții pentru 16 locuri vacante în internat. S'au primit următorii studenți: Aurel Bлага, student în drept, Ioan Iuga, stud. în drept, Victor Motogna, stud. în litere, Mihai Novac, stud. în matematici, Ioan Rîșca, student în drept, David Rus, stud. în drept, Vasilie Suci, stud. în litere, Sabin Murășan, stud. în litere, Iosif Comes, stud. în med., Demetriu Lupu, stud. în med., Horațiu Deac, stud. în litere, Laurențiu Vancea, stud. în drept, P. Muscă, stud. în med., Vasilie Blegye, stud. în drept, Ilariu Cojocariu, student în drept și Onoriu Cismaș, stud. în drept. S'a ales o comisiune în persoa-

nele d-lor Eugen Pop Păcurariu, Dr. Victor Poruțiu și Leontin Pușcariu ca să studieze chestiunea edificării unui internat nou.

Ad I. Se ia act. Cheltuelile pentru administrarea realităților fundațiunii Petran se vor plăti din averea acestei fundațiuni, fără a se fixa o cvoță anumită. Ajutor pentru ținerea prelegerilor populare să ceară în cursul lunei Ianuarie, conform circularei pentru ținerea acestora, ce se trimite anual fiecărui despărțământ.

Ad II. Se stabilește textul regulamentului pentru conducerea internatului din partea despărțământului. Cu conducerea internatului se încredințează d-l director al despărțământului Eugen Pop Păcurariu. Se aprobă primirea celor 16 studenți în internat.

279. (1060—1908). D-l Eugen Pop Păcurariu, rectorul mesei studenților academici din Cluj raportează că dintre bursierii *fundațiunii Petran* numai trei inși iau parte la masa studenților și cere să se oblige și ceilalți a se supune dispozițiilor cuprinse în concursul publicat pentru obținerea burselor. Pentru încunjurarea eventualelor neregularități la achitarea plății pentru masa studenților cere ca ratele burselor să se trimită de-a dreptul institutului de credit «Economul» din Cluj, care după scăderea taxei cuvenite va predă restul, pe lângă o chitanță, bursierilor respectivi.

Comitetul central decide a obligă pe bursierii din Cluj să ia parte la masa studenților academici de acolo și a trimite ratele pentru acești bursieri la administrația mesei studenților, care va înainta oficiului de casă chitanțele semnate de bursieri.

280. (1126—1908). Direcțiunea despărțământului *Cluj* al «Asociațiunii» înaintează: I. procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 7 Noemvrie a. c., din care rezultă că pretorul cercului administrativ al Nădășelului, căruia aparține comuna Berind, nu a voit să permită ținerea adunării cercuale în această comună, până nu i s'au plătit cheltuelile de călătorie și diurnele în sumă de K 38'50. Totodată a declarat directorului despărțământului că în viitor nu va permite ținerea adunărilor cercuale și a prelegerilor populare înainte de a se plăti la perceptorat cheltuelile exmisului oficial. Despărțământul Cluj a înaintat recurs la Alișpan împotriva abuzului săvârșit de pretore. În internatul Petran s'au mai primit doi studenți universitari. S'au luat dispoziții pentru ținerea conferințelor pentru inteligență și înființarea cursurilor pentru analfabeți; II. procesul verbal al adunării cercuale, ținute în comuna Berind, la 8 Noemvrie a. c., din care rezultă că s'a desvălit cu mare solemnitate piatra comemorativă așezată pe perețele casei în care s'a născut Baronul Vasilie Ladislau Pop. Piatra are următoarea inscripție: «Aici s'a născut Vasile Lad. Baron Popp». S'au împărțit poporului mai multe broșuri, între cari și biografia Baronului Popp, apărută în biblioteca despărțământului Cluj. Directorul

despărțământului cere să se cumpere mai multe exemplare din această broșură pe seama despărțământelor «Asociațiunii». Venitul acestei broșuri e destinat pentru școala din Berind, care în lipsa de mijloace materiale a fost închisă de autorități.

Ad I și II. Se ia act de activitatea îmbucurătoare a acestui despărțământ. Biroul central se încredințează a arăta ministrului de interne abuzul pretorului din Nădășel, cerându-i-se să intervină pentru înapoierea sumei de K 38:50. Din broșura Vasile L. Baron Popp se cumpără 100 exemplare în sumă totală de K 40.

281. (1125—1908). Direcțiunea despărțământului *Cluj* raportează că la 1 Noembrie a. c. s'a așezat cu solemnitatea cuvenită piatra pe mormântul fericitului fondator I. Petran.

Se ia act.

282. (1030—1908). Direcțiunea despărțământului *Dicio-Sân-Mărtin* înaintează procesul verbal al adunării cercuale, ținute în Boian, la 9 August a. c., în care s'au rezolvat afacerile curente, s'au ținut următoarele prelegeri: Dr. Ioan Radeș, contabil, despre «Imprumuturi și foloasele lor;» d-l Ioan Duma, student în științele naturale, despre «Beuturile spirtoase și stricăciunile cășunate de ele;» d-l Emil Sămărghișan cetește despre «Nechibzuință» din broșura «Păcatele noastre», de Petru Suci, iar elevul Ioan Scumpu declamă poezia «Oltul» de Oct. Goga. S'a decis a se cumpără cărți în sumă de K 237:79; s'au înființat două agenturi în Boian și Basna. S'au împărțit gratuit cărți între popor. Dela membri noi și vechi s'a înaintat cassei centrale suma de K 194:80.

Se ia act.

283. (1116—1908). Direcțiunea despărțământului *Dej* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 22 Noembrie a. c., în care s'au luat dispoziții pentru noua arondare a despărțământului, pentru înființarea cursurilor de analfabeți și de biblioteci populare.

Se ia act.

284. (928—1908). D-l Dr. Gavril Buzura înaintează procesul verbal al adunării de constituire al despărțământului *Lăpușul-unguresc*, ținută în Lăpușul-unguresc la 8/21 Septembrie a. c., din care rezultă că, înscriindu-se 1 membru fondator, 1 membru pe viață, 17 membri ordinari și 27 membri ajutători, despărțământul Lăpușul-unguresc, compus din comunele românești aparținătoare cercurilor administrative Lăpușul-unguresc și C.-Mănăștur, s'a declarat de înființat, alegându-se — sub prezidenția d-lui Dr. I. Cherecheș, adv. în Dej, în calitate de delegat al comitetului central — director al despărțământului d-l Dr. G. Buzura, avocat, iar membri în comitetul cercual d-nii: Vasile Duma, protopop gr.-or. în Lăpușul-ung., Nicolae Avram, protopop gr.-cat. în C.-Mănăștur, Ioan Oltean, preot gr.-cat. în Suciul-de-sus și Alex. Pap, preot gr.-cat. în Cernești.

Se ia act cu aprobare și comitetul cercual se îndrumă să se constituie și să-și înceapă activitatea, invitându-se fiecare membru din comitetul cercual să înființeze câte o agentură și o bibliotecă populară în comuna în care domiciliază. Spre acest scop se trimit câte cinci exemplare din toate publicațiunile populare de cari dispune «Asociațiunea».

285. (978—1908). Direcțiunea despărțământului *Mociu* înaintează procesul verbal al adunării cercuale, ținute în Mociu, la 23 August a. c., în care s'au rezolvat afacerile curente, s'a ales director al despărțământului d-l Basiliu Hopârtean, preot în Gădălin. Dela membri vechi s'a trimis suma de K 96.

Se ia act.

286. (1051—1908). Direcțiunea despărțământului *Panciova* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 26 Octomvrie a. c., în care s'a ales vicepreședinte d-l Dr. Alex. Bireescu și s'au luat dispoziții pentru ținerea adunării cercuale în Petrovoselo la 8 Noemvrie a. c.

Se ia act.

287. (1050—1908). Direcțiunea despărțământului *Reghin* înaintează procesul verbal al adunării cercuale, ținute în Deda, la 21 Septemvrie a. c., în care s'au rezolvat afacerile curente, s'au ținut două prelegeri: Simion Zăhan, preot, despre «Istoria Românilor din Ungaria și Transilvania», Grigore Ciontea, învățător, despre «Stupărit»; s'au înscris 9 membri ordinari noi și 18 membri ajutători; dela membri vechi și noi s'a încasat suma de K 316. Despărțământul și-a comandat un schiopticon.

Se ia act.

288. (1019—1908). Direcțiunea despărțământului *Sătmar-Ugocia* înaintează procesul verbal al adunării cercuale, ținute în Gidani (comit. Sătmar) la 30 August a. c., în care s'au rezolvat afacerile curente, adunarea generală a primit propunerea d-lui Constantin Lucaciu: *a)* «comitetul central să facă apel printr'un cercular la toți cărturarii din toate ținuturile și prin comunele locuite de Români, ca aceștia să facă colecte pentru înființarea bibliotecilor populare», *b)* despărțământul să aranjeze prelegeri populare. Directorul despărțământului raportează că a invitat pe toți preoții și învățătorii din protopopiatul Borlești să țină în iarna viitoare cursuri pentru analfabeți.

Se ia act. Comitetul central pune la dispoziția despărțământului câte 10 exemplare din toate publicațiile populare de cari dispune «Asociațiunea», însărcinând biroul să roage pe d-l preot Constantin Lucaciu să se angajeze d-sa cu înființarea alor zece biblioteci populare pe teritorul despărțământului Sătmar-Ugocia. Totodată invită comitetul cercual să facă un apel către preoții, învățătorii și alți frunțași de pe teritorul despărțământului să țină prelegeri populare. Dacă despărțământul va înainta

lista conferențiarilor, poate cere dela comitetul central și ajutorul de K 100 din budgetul prelegerilor populare.

289. (1100—1908). Direcțiunea despărțământului *Șimleu* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 5 Noemvrie a. c., în care s'a decis să țină adunarea cercuală în 21 Noemvrie a. c., s'au luat dispoziții pentru ținerea cursurilor pentru analfabeți, spre care scop despărțământul dă un premiu de K 50.

Se ia act.

290. (1082—1908). Direcțiunea despărțământului *Timișoara* raportează că a luat dispoziții pentru ținerea cursurilor de analfabeți și că despărțământul a votat, spre acest scop, suma de K 300 pentru reuniunea învățătorilor de pe teritoriul despărțământului.

Se ia act.

291. (1017—1908). Direcțiunea *școlii civile de fete a «Asociațiunii»* înaintează procesul verbal al consiliului profesoral din 9 Octomvrie a. c. din care rezultă că: prelegerile s'au început la 7 Septemvrie a. c., la 2 Sept. a. c. s'a ținut examenul de corigență cu 5 eleve, promovându-se toate cinci; pe 1908/9 s'au imatriculat în cl. I 13 eleve, în cl II-a 37 eleve, în cl. III-a 47 eleve, în cl. IV-a 16 eleve, în cursul complementar 16 eleve. în total 139 eleve; în internat sunt 106 eleve; inspectorul de școală a înaintat spre aprobare planul de învățământ, după ce a fost redactat paralel în limba română și maghiară; s'a făcut împărțirea studiilor între profesori; taxa școlară a cursului complementar, în sumă de K 600, s'a distribuit între membrii corpului profesoral din anul trecut, câte K 85·71 fiecăruia.

Se ia act cu aprobare.

292. (1119—1908). D-l *Augustin Bena*, profesor de muzică la școala civilă de fete a «Asociațiunii», cere să i se urce onorarul pentru orele de pian, ce le dă particular la elevele din internat, la suma de K 16 lunar, cât a avut și antecesorul său Schaffer.

Cererea nu se încuviințează.

293. (1020—1908). D-l *Elie Câmpăan*, protopopul Giurgeului, cere pentru biblioteca districtului protopopesc «Date istorice privitoare la familiile române vol. I. și II. de Ioan cav. de Pușcariu, precum și alte publicațiuni ale «Asociațiunii».

Cartea cerută împreună cu alte publicațiuni de cari dispune «Asociațiunea» se trimit gratuit oficiului protopopesc al Giurgeului.

294. (1074—1908). D-l Ioan Dăian, paroh gr.-or. în Sângătin cere publicațiunile «Asociațiunii» pentru biblioteca parohială de acolo.

Se dăruiesc toate publicațiunile populare de cari dispune «Asociațiunea», cu condiția să înființeze o agentură și o bibliotecă poporală.

295. (1068—1908). D-l Ioan Boeriu, student în drept și cancelist în Puiu, cere să se înființeze în Puiu o agentură și o bibliotecă poporală.

Se încredințează directorul despărțământului Hațeg cu înființarea agenturii și bibliotecii, spre care scop i se pun la dispoziție publicațiunile populare de cari dispune «Asociațiunea».

296. (1081—1908). Reuniunea învățătorilor dela școalele conf. gr.-or. române din protopopiatele Timișoara, Comloșul-mare, Lipova și Belinț cere să i-se voteze patru premii à K 100 pentru cele patru despărțăminte ale Timișoarii, Lipovei, Sânmiclăușului și Torac pe seama învățătorilor, cari vor ține cursuri cu analfabeții și prelegeri economice. Totodată cere pe seama bibliotecilor celor patru despărțăminte ale reuniunii publicațiunile «Asociațiunii».

Învățătorii, cari vor ține cursuri cu analfabeții să-și înainteze petițiile comitetului central, prin directorii despărțămintelor, pentru a obține cele cinci premii de câte 50 de coroane date la concurs prin circulara biroului central Nr. 849/908. Se dau gratuit patru exemplare din toate publicațiunile «Asociațiunii» pentru cele patru biblioteci ale reuniunii.

297. (1025—1908). Reuniunea «Andreiană» a meseriașilor și comercianților din Sebeșul-săsesc cere cărți pentru biblioteca sa.

Se dăruiesc toate publicațiunile de cari dispune «Asociațiunea».

298. (1063—1908). Reuniunea de ajutor și cultură «Ulpia Traiană» din Erie, Pa (America) înaintează bilanțul încheiat la 4 Oct. a. c., cu un venit curat de 386⁸⁴ Dolari.

Se ia act.

299. (853—1908). Secretarul administrativ raportează că biroul a studiat propunerea d-lui Dr. Lazar Popovici, prezentată la adunarea generală a «Asociațiunii» din Șimleu și pentru rezolvarea ei propune, iar comitetul central decide:

1. În viitor comitetul central va convocă adunarea generală prin ziare, ca și până acum, iar despărțământul pe teritoriul căruia se va ține adunarea generală va fi obligat să trimită invitații speciale tipărite tuturor frunțașilor de pe teritoriul despărțământului, comunicându-le programul oficial al serbărilor împreunate cu adunarea generală și invitându-i să se înscrie membri ai «Asociațiunii».

2. Pentru înmulțirea membrilor «Asociațiunii» biroul central să facă un apel prin ziarul român și să trimită o circulară directorilor de despărțăminte, ca aceștia să îndemne pe toți cărturarii români să se înscrie membri ai «Asociațiunii».

3. Propunerea de a se face din revista «Transilvania» foaie săptămânală, nu se poate primi, deoarece adunarea generală din acest an a hotărât deja caracterul acestei reviste.

4. Se încuviințează biroul să trimită arhidiecezelor și diecezelor noastre câte-o adresă, rugându-le să sprijinească acțiunea culturală a «Asociațiunii».

5. Comitetul central se va îngrijii ca arhiereul sau arhieriei în a căror dieceză se ține adunarea generală să fie invitați a lua parte la ședințele adunării generale.

6. Propunerile privitoare la aranjarea prelegerilor populare și la încassarea taxelor mai mari dela membri în rate sunt deja rezolvate prin dispoziții anterioare.

7. Celelalte propuneri, privitoare la adunările generale parte sunt deja îndeplinite parte nu sunt practice.

300. (852—1908). Pentru studiarea chestiunii angajării unui custode al Muzeului «Asociațiunii», în urma propunerilor neprimite ale secretarului administrativ.

Se alege o comisiune, în persoanele d-lor Dr. Il. Pușcariu, Dr. L. Lemény și N. Ivan, cari în ședința viitoare vor veni cu o propunere nouă.

După aceste ședința s'a închis.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțu m. p., prezident. — *Oct. C. Tăslăuanu* m. p., notar. — S'a cetit și verificat. Sibiiu, 5 Decemvrie 1908. — *Dr. Il. Pușcariu* m. p., *Nic. Togan* m. p., *Dr. V. Bologa* m. p.

Nr. 1267—1908.

Proces verbal

din 26 Decemvrie 1908. Ședința XII a comitetului central al „Asociațiunii“.

Prezident: *Iosif Sterca Șuluțu*. — Secretar: *Oct. C. Tăslăuanu*. — Membrii prezenți: *Dr. V. Bologa*, *Ars. Bunea*, *P. Cosma*, *Dr. E. M. Cristea*, *O. Goga*, *N. Ivan*, *Dr. L. Lemény*, *I. Muntean*, *Dr. Il. Pușcariu*, *Dr. E. Roșca*, *R. Simu*, *N. Togan* și *I. Vătășan*.

301. Cu verificarea procesului verbal al ședinței de astăzi se încredințează d-nii: *P. Cosma*, *I. Muntean* și *N. Togan*.

302. (1204 și 1216—1908). Secretarul administrativ raportează că *Basil Bașiotă*, avocat, jude reg. în pens., membru fondator al Asociațiunii și *Sabina Preda* n. *Andreica*, soție de avocat, membră pe viață a Asociațiunii au încetat din viață.

Comitetul central își exprimă părerile de rău prin ridicare.

303. (1243—1908). Secretarul literar raportează comitetului central că, în înțelesul hotărârii adunării generale privitoare la «Biblioteca populară a Asociațiunii» au apărut în timpul din urmă broșurile: Nr. 28. *Po-*

vestiri de I. Pop Reteganul, cu o prefață de O. Goga; Nr. 29 *Poezii alese* de V. Alexandri, cu o prefață de Il. Chendi; Nr. 30 *Ionel*, principii morale și creștinești, cartea a VI-a de V. Gr. Borgovanu; Nr. 31 *O seamă de cuvinte*, schițe și articole pentru popor de O. Goga; Nr. 32 *Cum să trăim*, povește doctorești de Aurel R. Dobrescu.

Raportează și asupra măsurilor ce a luat pentru apariția revistei «Transilvania», conform hotărârii adunării generale din acest an și prezintă comitetului central o dare de seamă despre cheltuelile împreunate cu aceste două publicațiuni.

Comitetul central, dându-și seama de insuficiența mijloacelor materiale, decide ca în anul 1909 revista «Transilvania» să apară numai în 4 numere, având fiecare număr extensiunea de 3 coale material științific-literar, iar «Biblioteca populară» să apară în 6 broșuri pe an.

304. (1201—1908). Comisiunea aleasă pentru a studia chestiunea angajării unui custode al Muzeului «Asociațiunii» propune,

iar comitetul central decide:

1. Să se facă o selecționare a obiectelor din Muzeu;
2. Să se sisteze vizitarea Muzeului pe lângă taxă, dar la intrarea Muzeului să se pună un registru în care vizitatorii își vor scrie numele și suma ce o dăruesc benevol;

3. În lipsa mijloacelor materiale ale «Asociațiunii» să nu se angajeze custode cu plată, ci Muzeul să se pună sub îngrijirea secretarului Octavian C. Tăslăuanu, iar biblioteca sub îngrijirea secretarului Octavian Goga.

4. D-l N. Togan, bibliotecar și d-l I. Pamfilie, fostul custode interimal, se absolvă de posturile ce le-au ocupat, exprimându-li-se mulțămirea din partea comitetului central pentru serviciile făcute instituțiunii noastre, în special d-lui N. Togan, care timp de 19 ani a îngrijit cu multă conștiințiozitate biblioteca «Asociațiunii».

5. Pentru sporirea succesivă a colecțiilor din Muzeu în fiecare an să se iee în bugetul «Asociațiunii» o sumă oarecare. Tot pentru acest scop să se întrebuițeze și suma încassată ca rescumpărarea felicitărilor de Anul nou. Bine înțeles că în acele cazuri, când vre-un obiect de cumpărat ar costă o sumă mai mare să se ceară prealabil încuviințarea Comitetului central.

6. Arhivarului Român Simu, cu începerea dela 1 Ianuarie 1909, i se ridică retribuția cu K 600 pe an, în total va primi deci K 1800 anual, având să facă, pe baza referadelor, procesele verbale ale ședințelor și să rezolve o parte din deciziunile comitetului central.

După aceste ședințe se închide.

Iosif Sterca Șuluțu m. p., prezident. *Octavian C. Tăslăuanu* m. p., secretar.
— Cetit și verificat. Sibiu, 31 Decembrie 1908. — *N. Togan* m. p. *P. Cosma* m. p. *I. Muntean* m. p.

Proces verbal

din 30 Decemvrie 1908. Ședința XIII a comitetului central al „Asociațiunii“.

Prezident: *Iosif Sterca Șuluțu*. — Notar: *Oct. C. Tăslăuanu*. — Membri prezenți: *Dr. V. Bologa, Ars. Bunea, P. Cosma, O. Goga, Dr. Il. Pușcariu, Dr. E. Roșca, R. Simu și I. Vătășan*.

305. Cu verificarea procesului verbal al ședinței de astăzi se încredințează d-nii Dr. Il. Pușcariu, Arseniu Bunea și O. Goga.

306. (1176—1908). Comisiunea aleasă (deciz. comit. centr. Nr. 238 din 1908) pentru a studia *chestiunea cursurilor de negoț* pentru țărani din părțile Năsăudului, raportează că a studiat amănunțit această chestiune și crede că ea are o deosebită însemnătate pentru promovarea intereselor economice ale țărânimii noastre. De aceea «Asociațiunea» — în cadrele statutelor sale — este datoare a-i da atențiunea cuvenită. Comisiunea propune

iar comitetul central decide:

1. Să se încredințeze despărțământului Năsăud să deschidă în cursul acestei ierni, de probă, un curs de negoț pentru țărani din ținutul Năsăudului. Izbutind această încercare se vor lua dispoziții să se generalizeze aceste cursuri și în alte părți.

2. Suma de K 200, dăruită spre acest scop de un anonim, se pune la dispoziția despărțământului Năsăud, care va avea să se îngrijească de local, de luminat și încălzit etc.

3. Direcțiunea despărțământului Năsăud să facă înainte de toate o anchetă în parohiile din cercul pretorial al Năsăudului asupra următoarelor întrebări:

- a) Câte bolte sunt în fiecare dintre aceste comune? Câți români sunt boltași?
- b) Câte cârciumi? Câți cârciumari români?
- c) Câte bolte împreunate cu cârciumi? Câți români au astfel de întreprinderi?
- d) Câte însoțiri de consum sunt în aceste comune? De unde se aprovizionează cu marfă? Cari sunt efectele acestor însoțiri?

4. Să stăruiască despărțământul Năsăud ca la acest curs să ia parte câte un țaran din toate cele 23 de comune ale cercului Năsăud.

5. Biroul central să arete în liniamente generale materialul ce va trebui tratat în acest curs.

6. Să se ceară părerea și concursul d-lui Ioan Daniello, controlor suprem în pens. în Năsăud, rugându-l să conducă d-sa acest curs.

7. Să se pregătească din partea secțiunii economice, cu concursul specialiștilor, o broșură pentru «Biblioteca populară a Asociațiunii» despre negoț și despre însoțirile de consum.

307. (1209—1908). Elevul Ioan Ignaton, bursier al *fundațiunii Avram Iancu*, cere să i se trimită deodată întreaga sumă de K 100.

Se decide a i se plăti bursa în două rate de câte K 50, una la sfârșitul anului 1908, iar alta la sfârșitul anului școlar 1908/9.

308. (1134—1908). Secretarul administrativ raportează, că la concursul pentru împărțirea bursei de K 200 din *fundațiunea Georgiu Boeriu din Vad*, cu terminul de 1 Decembrie a. c., a intrat o singură petiție a d-nei văd. Maria Dr. Seb. Radu născ. Boeriu, protopopeasă în Făgăraș, care-l cere pentru fiica sa Augusta Radu, elevă în cl. I civilă la școala de fete a statului din Făgăraș, care dovedește că e înrudită cu fondatorul, că e săracă și are un certificat școlar cu progres bun.

Bursa se dă elevei Augusta Radu.

309. (1137—1908). Secretarul administrativ raportează că la concursul pentru împărțirea bursei de K 120 din *fundațiunea Ioan Gallian de Kecskés*, cu terminul de 1 Decembrie a. c., a intrat o singură petiție a lui Ariton Pescariu, elev în cl. VI. la gimnaziul din Blaj, fiu de econom sărac, progres eminent.

Se votează bursa elevului Ariton Pescariu.

310. (1225—1908). Comitetul fundațional al *fundațiunii Dr. Ioan Nichita* înaintează procesul verbal al ședinței, ținute la 17 Decembrie a. c., în care s'au luat dispoziții pentru împărțirea ajutoarelor pe anul 1909. D-l Dr. C. Meseșianu raportează că de pe realitatea cumpărată de dânsul dela fundațiune nu s'au șters încă procentuațiile erariale și, prin urmare, n'a putut plăti restul de K 4000 din prețul de cumpărare, dar se obligă a plăti interesele de 4% după această sumă.

Se ia act și se aprobă următoarea distribuire a ajutoarelor prevăzute în bugetul fundațiunii pro 1909:

1.	Pentru biserica din Ghirolt	K	66
2.	„ „ „ Gârcei	„	50
3.	„ „ „ Bulgari	„	50
4.	„ „ „ Sighet	„	50
5.	„ „ „ Supurul-de-sus	„	50
	Total	K	266
6.	Pentru școala din Giurtelec	„	100
7.	„ „ „ Hususău	„	100
8.	„ „ „ Sumal	„	100
9.	„ „ „ Tusa	„	25
	Total	K	325

Suma totală . K 591

iar din restul de K 207 se vor da K 50 pentru școala din Șimleu, ca să-și procure hărți și recvizite școlare, iar pentru școalele de adulți se vor cumpără 100 tăblițe de scris, 300 abecedare și cărți de cetire. Comitetul central a luat dispoziții să se șteargă procentuațiile erariale.

311. (1190—1908). D-l Faust Sălăgian, rigorozant în drept, bursier al *fundațiunii Petran* cere să i se dea deodată suma de K 300.

I se dă suma de K 150, iar restul la sfârșitul anului școlar 1908/9.

312. (1256—1908). Direcțiunea despărțăm. *Abrua-Câmpeni* înaintează procesul verbal al adunării cercuale, ținută în Ofenbaia la 9 August a. c., în care s'au rezolvat afacerile la ordinea zilei, s'au ținut următoarele prelegeri: Vasile Gan, protopop despre «Computul economic ca mijloc de bunăstare materială», Avram Sârbu, inv. despre «Ce să cetim ca să ne cultivăm prin cetit». S'a înființat o bibliotecă poporală în Ofenbaia. Dela membri vechi și noi s'a încasat suma de K 340.

Se ia act.

313. (1252—1908). Direcțiunea despărțământului *Aiud-Teiuș* raportează că, în urma circularei comitetului central, pe teritoriul despărțământului s'au înființat 27 cursuri de analfabeți. D-l Dr. G. Simon, avocat a oferit un premiu de K 100 pentru ceice vor instrui mai mulți analfabeți. S'a decis și abonarea foilor «Libertatea», «Tovărășia» și «Foaia interesantă» pentru școalele de adulți.

Se ia act cu plăcere.

314. (1169—1908). Direcțiunea despărțăm. *Alba-Iulia* înaintează:

I. Procesul verbal al adunării cercuale, ținute în Totoiu la 2 August a. c., în care s'au rezolvat afacerile curente, d-l Enea Pop Bota, preot, a ținut o prelegere despre «Măestrii», s'a reales comitetul cercual pe timp de doi ani, s'a înființat o bibliotecă poporală în Totoiu. Cu ocazia adunării cercuale s'a aranjat și o expoziție de industrie casnică, pentru încurajarea căreia despărțământul a dat un premiu de K 20.

II. Procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 8 August a. c., în care s'a constituit comitetul cercual.

Se ia act.

315. (1231—1908). Direcțiunea despărțământului *Bocșa* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 12 Decembrie a. c., în care s'au rezolvat afaceri curente, s'au luat dispoziții pentru ținerea cursurilor de analfabeți, trimițându-se o circulară învățătorilor și preoților de pe teritoriul despărțământului, dând și două premii de câte K 25. Comitetul cercual a decis să nu se împartă despărțământul în două.

Se ia act cu aprobare.

316. (1153—1908). Direcțiunea despărțământului *Brad* înaintează procesul verbal al adunării cercuale, ținute în Blăjeni, la 18 Octombrie

a. c., în care, pe lângă rezolvirea afacerilor curente, s'au ținut următoarele trei prelegeri: D-l P. Oprișa, profesor, «Românul are șapte vieți în pieptu-i de aramă»; Ioan Perian, preot, despre «Beție și Lux»; P. Rusu, înv. despre «Intocmirea casei țărănești și îmbrăcămintea țăranului român». S'au luat dispoziții pentru viitoarea activitate a despărțământului, s'au înscris 2 membri fondatori, 6 membri ordinari și 50 de membri ajutători. S'au luat dispoziții pentru ținerea cursurilor de analfabeți, spre care scop membrul Dr. Ioan Popp dă un premiu de K 20. Dela d-l Dr. Victor Nemeș, avocat, s'a primit suma de K 40, iar dela d-l Dr. Nerva Oncu, adv., suma de K 30 pentru înființarea bibliotecilor populare.

Se ia act.

317. (1244—1908). Direcțiunea despărțământului *Brașov* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 5/18 Noemvrie a. c., în care s'au luat dispoziții pentru ținerea conferențelor și prelegerilor populare. S'a publicat concurs pentru două premii de câte K 50 pentru instruirea analfabeților.

Se ia act.

318. (1206—1908). Direcțiunea despărțământului *Dobra* înaintează procesul verbal al adunării cercuale, ținute în Briznic, la 27 Septemvrie a. c., în care s'au rezolvat afacerile curente; Vasile Șerban, înv., a ținut o prelegere despre «Simțul de jertfă și cruce», iar Iosif Mircea, teolog, despre «Ce e vieața»; s'a ales directorul și comitetul cercual pe un nou period de 3 ani.

Se ia act.

319. (1166—1908). Direcțiunea despărțământului *Lăpușul-unguresc* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 13/26 Noemvrie a. c., în care s'a constituit comitetul, s'au luat dispoziții pentru înființarea cursurilor de analfabeți, spre care scop despărțământul dă două premii de câte K 50 și două premii de câte K 25. Totodată s'a decis a se ține prelegeri populare la sate și a se înființa agenturi și biblioteci populare.

Se ia act.

320. (1235—1908). Direcțiunea despărțământului *Lugoș* raportează că pe teritoriul despărțământului nu se află nici un specialist care ar voi să țină prelegeri publice.

Diracțiunea se îndrumă să facă un apel cătră toți învățătorii și preoții de pe teritoriul despărțământului și desigur se vor afla între ei cari să se angajeze cu ținerea prelegerilor populare.

321. (1234—1908). D-l Dr. Dionisie Roman, avocat, încredințat cu reorganizarea despărțământului *Medias*, înaintează procesul verbal al adunării generale extraordinare, ținute la 17 Decemvrie a. c., în care, după cuvântarea de deschidere a d-lui Dr. D. Roman, s'au înscris 41 de membri ordinari și 5 membri ajutători; s'a ales director al despărțământului d-l

Dr. Dionisie Roman și următorii membri în comitet: Ioan Moldovan, protopop gr.-cat., Mediaș, Romul Mircea, protopop gr.-or., Mediaș, Dionisie Chendi, preot gr.-or., Șaroșul-săsesc și Gavriil Bozoșan, înv. Bertan. S'au luat dispoziții pentru înscrierea de membri și pentru inaugurarea unei activități exemplare a despărțământului.

Se ia act cu plăcere și se mulțamește d-lui Dr. Dionisie Roman pentru frumoasele rezultate obținute.

322. (1242—1908). Direcțiunea despărțământului *Mociu* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 19 Dec. a. c., în care s'au luat dispoziții pentru ținerea cursurilor de analfabeți.

Se ia act.

323. (1185—1908). Direcțiunea despărțământului *Oravița* înaintează procesul verbal al adunării cercuale, ținute la 11 Octomvrie a. c., în comuna Ticvanul-mare, în care s'au rezolvat afacerile curente, s'au ținut următoarele prelegeri: Dr. P. Cornean, adv. «Despre morală», domnișoara Alexandrina Țieran, despre «Portul original românesc» și d-l Dr. L. Méhes, despre «Unele rele din popor».

Se ia act.

324. (1172—1908). Direcțiunea despărțământului *Sătmar-Ugocia* raportează că în Borlești s'a înființat un curs pentru analfabeți cu 32 de ascultători. Cere unul dintre premiile de K 50 dat la concurs din partea comitetului central. Totodată raportează că împreună cu d-l Const. Lucaciu, preot, vor înființa biblioteci populare cu broșurile primite. Prelegeri populare, în lipsa conferențiarilor, nu se pot ține.

Se ia act. Premiile se vor împărți numai după terminarea cursurilor.

325. (1238—1908). Direcțiunea despărțământului *Sibiiu* înaintează procesul verbal al excursiei culturale la Șura-mare, în 4 Iunie a. c., cu care ocazie d-l Dr. E. M. Cristea a ținut o prelegere despre «Sudalme și blăsteme», A. Cosciuc, agronom, despre «Nutrețurile artificiale și alegerea semințelor și a uneltelor de lucru», d-l A. Bratu, profesor, despre «Asociațiune» și despre «Beție și urmările ei», ambele cu proiecțiuni. S'a înființat o agentură și o bibliotecă populară în Șura-mare; s'au împărțit între țărani vre-o 100 de broșuri, s'au înscris 5 membri ajutători.

Se ia act.

326. (1257—1908). Direcțiunea despărțământului *Sibiiu* înaintează procesul-verbal al ședinței comitetului cercual din 24 Decemvrie a. c., în care s'au luat dispoziții: pentru a se procura diapozitive dela «Urania» din Budapesta, pentru a se ține cursuri de analfabeți, dând patru premii de câte 25 cor., și pentru aranjarea prelegerilor populare. S'a ales vice-prezident d-l L. Triteanu.

Se ia act.

327. (1237—1908). Direcțiunea despărțământului *Sibiiu* dăruiește, pe seama bibliotecilor despărțământelor «Asociațiunii», 100 de exemplare din broșura «Predică despre sudalme» de Dr. E. M. Cristea.

Se ia act cu mulțumită.

328. (1260—1908). Direcțiunea despărțământului *Șimleu* înaintează procesul-verbal al ședinței comitetului cercual din 2 Decembrie a. c., din care rezultă că s'a înființat o bibliotecă populară în Doh și s'a decis să se înființeze biblioteci populare în toate comunele în cari se țin cursuri pentru instrucția analfabeților. Despărțământul a încredințat pe dl Dr. Dionisie Stoica să cutreere satele din Sălagiu pentru a înființa biblioteci populare și pentru a organiza prelegeri populare. Se cer mai multe bilete de legitimare pentru a le rambursă membrilor restanțieri ai despărțământului.

Se ia act și se pun la dispoziția despărțământului 50 de bilete de legitimare.

329. (1173—1908). Secretarul administrativ raportează că la 4 Decembrie n. a. c. R. D. Alimpiu Barbolovici, vicarul Silvaniei și directorul despărțământului *Șimleu* și-a serbat jubileul de 50 de ani al preoției. În numele «Asociațiunii» l-a salutat dl Vasiliu Pop, asesor orf. în pens. din Șimleu, iar prezidiul i-a trimis o telegramă de felicitare.

Se ia act.

330. (1184—1908). Direcțiunea despărțământului *Turda* cere cărți din «Biblioteca populară a Asociațiunii» ca să le împartă între popor la adunarea cercuală, cere abecedare pentru instruirea analfabeților și ajutor ca să cumpere un schiopticon.

Se trimit câte 3 ex. din numerile Bibliotecii populare. De abecedare nu dispune încă «Asociațiunea». Schiopticonul se poate comandă, plătindu-se în rate.

331. (1165—1908). Direcțiunea despărțământului *Vârșeț* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 16/29 Octombrie a. c., în care s'a constituit comitetul cercual, s'au luat dispoziții pentru înființarea de biblioteci populare și agenturi în cinci comune.

Se ia act.

332. (1193—1908). Direcțiunea școlii civile de fete a «Asociațiunii» înaintează procesul verbal al consiliului profesoral din 11 Decembrie a. c., în care, pe lângă rezolvarea afacerilor curente, se aduce la cunoștința comitetului central că urcarea salarelor personalului didactic nu s'a făcut în proporție dreaptă, mai ales sunt neîndreptățite d-șoarele Elena Petrașcu și Elisaveta Buteanu, la cari nu s'a luat în considerare salariul fundamental pentru stabilirea %/. Corpul profesoral roagă comitetul să revină asupra hotărârii sale. Din cauza epidemiei de febră tifoidă, consiliul profesoral, la cererea magistratului orășenesc, a decis să sisteze prelegerile pentru elevele externe, cu ziua de 12 Decembrie n. Cu elevele interne se vor

continuă prelegerile. Părinții au fost avizați despre epidemia de tifos, ca ceice doresc să le poată duce acasă. Vacanța de Crăciun va dură până în 19 Ianuarie 1909.

Se ia act cu aprobare. Salarul d-șoarei E. Petrașcu se urcă în loc de 140 cor. cu 200 cor., iar salarul d-șoarei E. Buteanu în loc de 80 cor. cu 140 cor., astfel salarul fundamental al d-șoarei Petrașcu în total e de 2200 cor., iar al d-șoarei E. Butean de 1540 cor.

333. (1104—1908). Direcțiunea școlii civile de fete a «Asociațiunii» înaintează rugarea d-șoarei Elisabeta Buteanu, profesoară suplentă definitivă la școală, de 5 ani, pentru a i-se da primul cvincvenal în sumă de 140 cor. anual.

Cererea se încuviințează.

334. (1205—1908). *Reuniunea femeilor române din Hunedoara* cere un ajutor pentru atelierul său de țesături și cusături din Orăștie din suma de 1000 cor. destinată spre acest scop de adunarea generală a «Asociațiunii».

În lipsa mijloacelor materiale ale «Asociațiunii», cererea nu se poate încuviința.

335. (1255—1908). Dl Octavian C. Tăslăuanu dăruiește patru scrisori ale lui T. Cipariu pentru «*Muzeul Asociațiunii*».

Se primesc cu mulțumită.

336. (1181—1908). Dl preot Pompiliu Morușca din Șeica-mare cere publicațiunile populare de cari dispune «Asociațiunea», promițând că îndată după reorganizarea despărțământului Mediaș va înființa o agentură.

Se dau gratuit toate publicațiunile populare de cari dispune «Asociațiunea», cu condiție să înființeze o agentură în Șeica-mare.

337. (1236—1908). Dl Dr. At. Marienescu cere să se completeze colecțiile revistei «*Transilvania*» din Biblioteca Bruckenthal.

Se va completa, întrucât «Asociațiunea» dispune de numerele reclamate.

338. (1200—1908). Dl preot Ioan Dăian din Sângătin mulțumește pentru cărțile dăruite de «Asociațiune» și promite că va înființa o agentură.

Se ia act și se comunică desp. Miercurea.

339. (1196—1908). Dl preot Aurel Nestor din Arpătac, dorind să țină o serie de prelegeri economice în Țara Oltului, cere un ajutor de 250 cor. pentru acoperirea cheltuelilor de călătorie.

Se votează un ajutor de 200 cor. din budgetul prelegerilor populare pe 1908, învitând pe dl Nistor să facă un raport amănunțit despre rezultatul prelegerilor economice, pe cari va avea să le repete la primăvară în toate comunele cercetate în cursul iernii.

340. (1249—1908). Arhitectul Maetz prezintă socotelile pentru lucrările făcute la Muzeu și la internat în anii 1907 și 1908, în sumă totală de 242 cor. 97 fil.

Oficiul de cassă se autorizează a plăti d-lui Maetz suma de 242 cor. 97 fil. și anume: 58 cor. 30 fil. în contul fondului Muzeului, iar 184 cor. 67 fil. în contul fondului școlii civile de fete.

341. 1273—1908). Cassierul raportează că s'au înscris și au achitat taxa următorii: *a) membrii fondatori*: Eleftera Dr. Mihali, soție de deputat Dej; Dr. Petru Mladin, medic, Prebul; *b) membri pe viață*: Alexandru Niculescu, preot, Meșterhaza; *c) membri ordinari*: Dr. Victor Bujor, prof. de teologie, Gherla; Teodor Morariu, prof. de teologie, Gherla; Ioan Boca, director de bancă, Căjanul-mic; David Deac, preot gr.-cat. Pâglișa; Victor Cupșa, preot gr.-or., Măgoaia; George Gradovicu, adv. Dej; Dr. Aurel Iuga, cand. de adv. Dej; Ioan Rednic, proprietar, Urișor; Ioan Pocol, preot gr.-cat., Buzaș; Ieronim Marian, înv., Gârbova de jos; Augustin Ognean, înv., Cacova; Cornel Domșia, înv., Poiana; Vasile Dancea, preot, Gârbovița; Ioan Vl. Enescu, econom, Moeciul-inf.; Iacob Popa, notar, Bran; Ilariu Reit, paroh, Poarta; Nic. Popovicu, comerciant, Bran; George Guiman, comerciant, Poiana-mărului; Nic. Grozea, proprietar, Tohanul-vechiu; Ioan Cențu, paroh, Șirnea; George Tișca, paroh, Moeciul-sup.; Toma Vasinca, adv. Puiu; Petru Cheșian, preot, Dânsuș; Victor Maior, preot, Sânmărtin; Nicolae Avram, protopresbiter, Capolnoc-Mănăștur; Alexiu Stupariu, cont., Cap.-Mănăștur; Ioan Oltean, preot, Suciul de sus; Georgiu Petrovan, preot, Rușor; Ioan Dragomir, preot, Cernești; Georgiu Gheție, preot, Berința; Ștefan Gheție, preot, Cărpiniș; Alex. Marica, preot, Preluca; Vasiliu Muste, protopresb., Lăpușul-ung.; Teodor Medan, contabil, C. Mănăștur; Alex. Herman, preot, Rogoz; Iuliu Moldovan, jude com., Totoi; Teodor Bogdan, înv., Totoi; Ioan Bogdan, paroh gr.-or., Maxim Giurca, preot gr.-cat., Totoi; Moise Coman, proprietar, Totoi; Sever Bran, paroh, Ilimbav; Zaharie. Mihălțian, paroh, Limba; Antoniu Filipescu, paroh, Hepria; Aurel Dumbravă, preot, Habic; Dr. Livius Tilea, medic, Toplița; Nic. Moldovan, comerc., Toplița; George Maier, preot, Toplița; Ioan Vodă, preot, Toplița; Ioan Pop, înv. Cașva; Vasile Harșa, preot, Milașel; Oct. Man, înv., Milașel; Nicolau Gliga, preot, Râpa-sup., Dr. Nic. Olariu, adv. Petroșeni; Alimpiu Suci, preot, Iseroni; Ioan Bocanici, paroh, Puiu; Mihail Muntean, paroh, Feger; Dimitrie Sgăvârdia, contabil, Puiu; Ioan Boeriu, student în drept, Puiu; Alexandru Cristea, cassier comunal, Toplița-rom.; Ioan Mazere, măcelar, Toplița; Alex. Bucur, croitor, Toplița; Aurel Nistor, preot, Arpătac; Dr. Const. Moga, adv., Brașov; Simeon Popa, Iuliu Birou, ambii din desp. Oravița; Romul Constantinescu, paroh, Igheșdorful-rom.; Iuliu Jurca, proprietar, Rovășel; Toma Roșu, director școlar, Dobra; Octavian Fulea, contabil, Dobra; Ioan Morariu, preot, Lăpușul de sus; Ștefan Chirilovici, cand. de adv., Ilia; Iuliu Hațegan, primar com. Cosești; Iosif Vețian, primar com. Fintoag.

Se declară membri și se decide a li se liberă diplomele și biletele de legitimare.

După aceste ședința s'a închis.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțu m. p., prezident. — *Oct. C. Tăslăuanu* m. p., notar. — S'a cetit și verificat: *Dr. Il. Pușcariu* m. p., *Arseniu Bunea* m. p., *Octavian Goga* m. p.

DE LA „ASOCIAȚIUNE”.

Conform programului fixat în raportul general al comitetului central către adunarea generală, ținută în Șimleu, biroul central al «Asociațiunii» a luat dispoziții să se aranjeze în toate despărțămintele conferințe pentru inteligenți și cursuri pentru analfabeți. Pentru aranjarea acestora a adresat directorilor de despărțăminte următoarele circulare:

I. Cursuri pentru analfabeți.

Nr. 849/1908. Domnule director! Una dintre problemele cele mai însemnate ale «Asociațiunii» e răspândirea culturii la sate. Cei grupați în jurul acestei instituțiuni să și străduesc de multă vreme să lumineze țărănimea, să o împrietinească cu cunoștințe, cari să-i poată înlesni o viață mai ușoară, mai fericită. Cu toate străduințele frumoase ale «Asociațiunii» și ale altor instituțiuni culturale de a veni în ajutorul țărănimii, vedem că ea se află și astăzi pe o treaptă culturală foarte inferioară. Poporul român are cei mai mulți analfabeți și se socotește ca cel mai înapoiat în cultură dintre toate popoarele Ungariei. Țărănimea noastră trăește și astăzi o viață primitivă, necăjită și patriarhală, aproape ca în vremile când eră lipsită de școale și de conducători luminați.

Această întârziere culturală a țărănimii e o mare primejdie pentru înșaș existența noastră națională. De aceea trebuie să ne dăm seama de cauzele acestei înapoieri și să ne dăm silința a găsi mijloacele de îndreptare.

Una dintre cauzele principale ale inferiorității noastre culturale, e necunoștința de carte a țărănimii. Mai ales astăzi această scădere a țărănimii poate avea urmări foarte păgubitoare pentru interesele naționale din viitor ale poporului românesc. E timpul suprem deci să ne încordăm toate puterile pentru a împrietini țărănimea noastră cu cetitul și scrisul, înlesnindu-i prin aceasta posibilitatea de a-și câștiga cunoștințe folositoare în lupta pentru viață.

În urma deciziunii adunării generale din Șimleu și a comitetului central, vă rugăm, ca în cursul iernilor viitoare să invitați preoșimea și învățătorimea să țină în fiecare comună de pe teritoriul despărțământului dvoastre cursuri cu țărani, în cari să-i învețe cetitul și scrisul.

Comitetul central al «Asociațiunii» dă cinci premii de câte 50 coroane acelor învățători și preoți, cari vor dovedi, prin directorii și comitetele cercuale ale despărțămintelor, că au instruat mai mulți analfabeți în cursul iernii viitoare.

Vă rugăm să dați și dvoastră din averea despărțământului mai multe premii, ca să îndemnați și prin acest mijloc ținerea cursurilor de analfabeți. Ați putea solicita ajutoare și dela băncile de pe teritorul despărțământului dvoastre.

Invitându-vă să binevoiți a aduce chestiunea ținerii acestor cursuri în una din ședințele mai apropiate ale comitetului cercual și să ne comunicați dispozițiile ce le-ați luat, vă rugăm să primiți asigurarea deosebitei noastre stime.

II. Conferințele «Asociațiunii».

Nr. 1026—1908. Domnule director, Fiindcă la circulara noastră Nr. 830/1908 din 1 Septembrie a. c., în chestiunea aranjării conferințelor pentru inteligenți din partea biroului central al «Asociațiunii», n'am primit răspuns decât abia dela jumătate dintre domnii directori ai despărțămintelor, cărora ne-am adresat, și fiindcă cei mai mulți dintre domnii directori, cari au răspuns, că vor ține conferințe, nu au indicat nici subiectele conferințelor, nici numele conferențiarilor, sau au trimis un program necomplet, — comitetul central, în ședința sa ținută la 16 Octombrie a. c., a îndrumat biroul central să stăruiască pe lângă despărțăminte să aranjeze *singure* conferințe pentru inteligență și, dacă doresc conferențieri străini, să se îngrijească de invitarea lor, suportând toate cheltuelile.

Conform acestei deciziuni a comitetului central, vă rugăm să binevoiți a vă îngriji, ca în sediul despărțământului Dvoastre, — eventual și în alte centre mai însemnate de pe teritorul despărțământului, — să se țină cât mai multe conferințe pentru pătura cultă și să binevoiți a ne înainta la timp un raport amănunțit despre rezultatul acestora, sau despre cauzele cari v'au împiedecat să aranjați asemenea conferințe.

Conferințele ținute în cursul anului 1908 veți binevoi a le trece și în blancheta ce vi se va trimite în curând, pentru raportul general despre activitatea despărțămintelor în cursul anului 1908.

Primiți, vă rugăm, domnule director, asigurarea deosebitei noastre stime.

Sibiu, 26 Octombrie 1908.

Prezidiul Asociațiunii:
Iosif Sterca Șuluțu.

*

Comitetul central a încredințat biroul să mai facă câte o adresă către toate diecezele, rugându-le să îndrume pe d-nii protopopi, preoți și învățători, să aranjeze cât mai multe cursuri *pentru analfabeți*.

Insufleteștea cu care e primită ideea cursurilor nădăjduim că va avea cele mai frumoase rezultate. Desigur că și băncile noastre se vor întrece în a da premii pentru ceice vor ține asemenea cursuri.

În curând se va trimite din partea biroului central al Asociațiunii o circulară către directorii despărțămintelor pentru aranjarea prelegerilor populare la sate, și un apel către toți fruntașii români să se înscrie membri ai «Asociațiunii». Rugăm și pe această cale pe toți voitorii de bine ai instituțiunii noastre culturale să lucreze din răspuțeri pentru popularizarea ei.

«*Biroul Asociațiunii*».

Nr. 1168/1908.

CIRCULARĂ.

Onor. Direcțiuni ale despărțămintelor „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“.

Domnule Director,

E de prisos să mai accentuăm importanța ce-o au prelegerile populare pentru înaintarea culturală și întărirea economică a țărânimii dela sate. Cu ajutorul lor putem îndeplini una dintre cele mai importante probleme ale instituțiunii noastre culturale: răspândirea culturii la sate. Experiențele de până acum dovedesc că poporul arată cel mai mare interes față de sfaturile și îndrumările pe cari i le dă cărturărimea cu ocazia prelegerilor. În despărțămintele, în cari comitetele cercuale s'au îngrijit să se țină prelegeri sistematice și practice, se pot constată rezultate concrete îmbucurătoare. Și atunci când țărâni se vor convinge că «domnii» se îngrijesc din toată inima de soartea lor năcăjită, când vor vedea că domnii dela orașe vin în mijlocul lor să le arete, cu vorba și cu fapta, căile și mijloacele cari le pot înlesni traiul, îi vor primi cu dragoste frățească și se va întări și mai mult încrederea țărânimii în conducătorii săi.

Având în vedere importanța națională a acestor prelegeri, nădăjduim că toate despărțămintele noastre își vor da silința să aranjeze în toate comunele de pe teritoriul lor asemenea prelegeri populare.

Comitetul central, în ședința sa ținută la 20 Iulie 1908, pentru a înlesni ținerea prelegerilor populare, mai ales în despărțămintele lipsite de mijloace materiale, a votat, spre acest scop, pe anul 1909 *suma de 2000 coroane* care se va distribui, în părți egale de câte 100 coroane, între 20 de despărțăminte ale «Asociațiunii».

Pentru orientarea On. direcțiuni ale despărțămintelor, ne permitem a înșiră principiile călăuzitoare la aranjarea prelegerilor populare și condițiunile ce trebuie să le îndeplinească despărțămintele pentru a putea fi împărțășite de ajutorul de 100 cor. ce-l dă comitetul central:

1. Comitetele cercuale să stabilească de mai înainte comunele, în cari se vor ține prelegeri populare, având mai ales în vedere acele comune, unde până acum nu s'au ținut nici prelegeri populare și nici adunări cercuale și prin urmare «Asociațiunea» e mai puțin cunoscută.

Se va mai aveà în vedere situația scăpătată a comunelor și neapărata trebuință de a se face ceva pentru povățuirea locuitorilor spre a înainta în cele economice.

2. Comitetele cercuale vor face apel la întreagă cărturăriea de pe teritoriul despărțământului să țină prelegeri și să aranjeze șezători la sate, în Dumineci și serbători. Dacă pe teritoriul despărțământului se găsesc specialiști în ale economiei, de exemplu preoți și învățători, cari în timpul din urmă s'au cvalificat în pomărit, vierit, stupărit etc., precum și medici, advocați, funcționari de bancă ș. a. m. d., trebuie invitați să se angajeze să țină prelegeri în diferite comune, tratând subiecte din specialitatea lor.

3. E de dorit ca prelegerile populare să fie de mai înainte pregătite, dar să se țină *liber* — nu cetite — și cu demonstrațiuni *practice*. Tot ce se poate arăta și experimenta, să se arete și să se experimenteze, așa de exemplu:

- a) Referitor la cultura pământului, se vor arăta diferitele soiuri de mașini și recvizite agricole, și unde se poate, se vor pune și în lucrare, ca cei prezenți să se poată convinge de avantajele lor.
- b) Tot așa se va proceda la prelegerile despre pomărit, arătând cum se face în practică semănatul pomilor, strămutarea, altoirea și formarea coroanei lor, etc.
- c) La cultura viei, se vor arăta de ex. cum se face rigolarea pământului, altoirea viței, etc.
- d) La cultura legumelor, se vor arăta diferitele soiuri de semințe mai alese și specii din legumele cele mai frumoase și mai rentabile, etc.
- e) La stupărit, se vor arăta spre ex. coșnițele sistematice, diferitele soiuri de recvizite și mașini practice, și așa mai departe se va proceda și la alte ramuri ale agriculturii.

Despărțămintele cari au schiopticoane le vor întrebuința la prelegerile populare, fiindcă s'au dovedit a fi foarte potrivite pentru a deșteptă interesul țăranimii față de prelegeri.

Cele mai bune dintre prelegeri se vor înainta comitetului central, care le va censura prin organele sale și eventual le va publica în *foaia «Asociațiunii»* sau în *«Biblioteca populară a Asociațiunii»*.

4. Cu ocazia prelegerilor populare se vor înființa *agenturi și biblioteci populare*, spre care scop despărțămintele noastre primesc *gratuit* toate publicațiunile populare de cari dispune «Asociațiunea».

5. Toate prelegerile se vor ține sub conducerea unui delegat al comitetelor cercuale. Spre acest scop membri comitetelor cercuale vor veà să-și împartă conducerea și prezidenția prelegerilor, ca toți să lucreze deopotrivă la reușita acestora. Se va face propagandă ca la prelegeri să ia parte și poporul din comunele învecinate.

6. Comitetele cercuale vor avea să alcătuiască, în luna Ianuarie 1909, lista prelegerilor, pe cari au de gând să le țină în cursul anului, indicând atât comunele cât și numele conferențiarilor, precum și numele membrilor din comitet cari le vor prezidă.

Listele aceste se vor înainta comitetului central cel mult până *la 1 Februarie 1909* arătând, dacă doresc să fie împărțite *de ajutorul de 100 cor.*

Acele dintre despărțăminte cari nu vor înainta lista prelegerilor populare până la termenul indicat mai sus, *nu vor putea fi împărțite de ajutorul de 100 cor.*

O prelegere economică nu se va putea remunera cu mai mult de 10 cor. din partea despărțămintelor. Așa încât despărțămintele cari primesc ajutorul de 100 cor. vor avea să țină *cel puțin* 10 prelegeri economice.

Deodată cu înaintarea acestor liste comitetului central, se va arăta și câte *agenturi și biblioteci populare* vor să înființeze, cerând numărul corăspunzător de exemplare din publicațiunile populare ale «Asociațiunii».

Totodată atragem atențiunea On. direcțiunii asupra *Tovărășiiilor sătești*, invitându-le să stăruiască să se înființeze cât mai multe în comunele de pe teritoriul despărțămintelor. Cei-ce vor izbuti să înființeze tovarășii de credit, de producțiune, de valorizare etc. să fie împărțșiți de *premiu*, ca încurajare. Deasemenea se vor da *premiu* și cărturarilor, cari vor înființa pepiniere de viță americană, grădini de pomi, gospodării model etc.

În părțile, unde e teren prielnic pentru negoș, despărțămintele se vor îngriji să angajeze un specialist — eventual mai mulți —, ca să țină cursuri de negoș pentru țărani, în cari să li se spună: 1. Folosul negoșului la sate; 2. Intocmirea unei prăvălii; 3. Marfa cu care trebuie să înceapă negoșul; de unde se poate procura această marfă; 4. Părți mai de căpetenie din legea comercială; 5. Pregătirea hărțiilor trebuincioase pentru cererea dreptului de a deschide prăvălie; 6. Indrumări pentru purtarea socotelilor; 7. Despre însoșirile de consum etc.

Comunicând onoratelor direcțiuni acest program de acțiune, le atragem atențiunea să iee cu ajutorul comitetelor cercuale dispozițiuni, ca să câștige ajutoare materiale și din alte părți (averea proprie, venitul petrecerilor, donațiuni dela bănci etc.) ca să se poată ține cât mai multe prelegeri economice la sate.

În așteptarea răspunsului D-Voastră, Vă rugăm, Domnule Director, să primiți încredințarea deosebitei noastre stime.

Sibiiu, în 10 Decemvrie 1908.

Iosif St. Șuluțu m. p.,
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu m. p.,
secretar.

ADRESĂ CĂTRĂ CONSISTOARE.

Biserica a fost întotdeauna ocrotitoarea culturii noastre naționale. Sub aripile ei s'a trezit la conștiință neamul românesc din această țară și în lăcașurile dumnezeiești s'a oțelit veacuri de-arândul dragostea lui de lege, limbă și moșie. Crucea a fost în toate vremurile steaua călăuzitoare, care ne-a luminat cărările în vremuri de grea încercare; crucea a fost semnul, care ne-a învățat să credem în izbânda idealurilor noastre.

Și credința în biserică e atât de înrădăcinată în sufletul poporului românesc, încât oricari ar fi ideile nou revărsate din oceanul civilizației apusene asupra vieții noastre culturale, ea va rămâne și trebuie să rămână și în viitor adăpostitoarea ființei noastre naționale. Biserica trebuie să fie și pentru generațiile viitoare, ceea ce a fost pentru cele din trecut: o cetățue puternică a existenței noastre naționale în toate manifestațiunile ei. Și fruntașii bisericii din zilele noastre au poate o îndatorire mai mare și mai grea, ca în trecut, de a păzi neatinsă credința ce o are poporul în misiunea națională a bisericii.

De aceea credem a nu greși când rugăm pe Preaveneratul Consistor să binevoiască a sprijini, cu toate mijloacele de care dispune, acțiunea culturală a instituțiunii noastre, care a fost întemeiată pentru luminarea poporului de cătră spiritul larg și înțelegător al mitropoliților Șaguna și Șuluțu.

Vă rugăm, în special, să binevoiți a îndemna într'o circulară pe d-nii protopopi, preoți și învățători să se facă membri ai «Asociațiunii», să aranjeze în fiecare comună cursuri pentru țaranii analfabeți și să ia parte activă la mișcarea culturală pornită de «Asociațiune», înființând biblioteci populare și ținând prelegeri și șezători populare în Dumineci și sărbători.

Făcându-vă această rugămintă, din încredințarea comitetului nostru central, sperăm că veți binevoi a ni-o împlini și a ne comunica și nouă dispozițiile, ce le-ați luat.

Sprijinul ce ni-l va da clerul, luând parte activă, în cadrele «Asociațiunii», la răspândirea culturii în popor, desigur va întări și mai mult credința obștei românești că biserica e și astăzi, ca întotdeauna, ocrotitoarea vieții noastre naționale.

Primiți, Vă rugăm, încredințarea distinsei noastre venerațiuni.

Sibiiu, 12 Decemvrie 1908.

Ioșif Sterca Șuluțu m. p.,
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu m. p.,
secretar.

*

În urma acestei adrese a comitetului central, unele dintre Consistoare au dat deja circularele solicitate. Pe cele pe cari le-am primit până acum le publicăm mai jos:

CERCULAR CĂTRĂ CLERUL ÎNTREG ARHIDIECEZAN.

XCV.

Sfânta Maică Biserică, potrivit cu misiunea, ce a primit-o dela întemeietorul său dumnezeesc, a învățat totdeauna popoarele creștine, nu numai în sfintele locașuri, unde se ține cultul dumnezeesc și se predică cuvântul lui Dumnezeu, care luminează mințile și nobilitează inimile și arată tuturor calea, ce duce la fericirea pământească și cea cerească, ci și în alte institute, pe cari ea le-a înființat pentru binele material și spiritual al credincioșilor săi.

Tot asemenea a urmat și biserica noastră particulară unită cu sfântul Scaun Apostolic al Romei. Indată după proclamarea sfintei uniri a înființat, încă pe la mijlocul veacului al XVIII-lea, cele dintâi școale primare și cele dintâi școale secundare și cel dintâi seminar teologic în mijlocul poporului românesc. Aceste institute de instrucțiune și educațiune le-a destinat și înmulțit neconținut și dacă astăzi ar mai fi încă mult de făcut pe acest teren, vina nu o poartă biserica noastră, care totdeauna a promovat cultura religioasă, intelectuală și morală potrivit cu firea poporului nostru credincios și cu modestele ei puteri materiale, — ci vitregitatea timpurilor.

Cât de zeloasă este biserica noastră întru luminarea poporului, se vede și din împrejurarea, că în anul 1872, când încă nu erau organizate în patria noastră școalele repetiționale, Conciliul nostru provincial I. în Titl. IX. cap. VI. a obligat «pe toți parohii și docenții, ca în toate Duminecile și sărbătorile obligate să adune tineretul de ambe sexele la prelegerile repetiționale și în propunere astfel să se acomodeze, încât feciorii să umble la școala repetițională după cultul divin de dimineața, iar fetele înainte de însărat, ținându-le docentele prelegeri din obiectele prescrise pentru școalele elementare. Iară la însărat să se afle cu toții la catechizarea ținândă prin paroh, amăsurat statutelor diecezane, și numai după însărat să fie iertat a-și petrece, însă fără periclitarea moralității».

Dacă însă afară de cadrele organismului bisericesc, s'a înființat vre-o instituțiune culturală potrivită cu firea poporului credincios și cu viața lui creștinească, biserica noastră totdeauna a sprijinit-o și recomandat-o atențiunii publice. Așa d. e. cu cerculara de datul 5 Septemvrie 1873 Nr. 2507. Consistorul Arhiepiscopesc a dispus, ca toți preoții și credincioșii să îmbrățișeze cu căldură nisuițele culturale ale «Asociațiunii române pentru cultura și literatura poporului român», să se facă cât mai mulți membri ai acestei instituțiuni, să înființeze biblioteci și agenturi în înțelesul regulamentului aceleiași Asociațiuni.

Cu toate acestea, fie că starea economică a poporului nostru a fost de veacuri prea înapoiată, încât nu i-a îngăduit să-și înființeze pretutindenea școale populare, fie că în satele resfirate prin munți, văi și prin câmpii largi școala nu a putut fi accesibilă pentru toți, fie că unii preoți

și învățători nu și-au făcut datoria impusă de chemarea lor înaltă, fie din alte multe cauze independente de sfânta Biserică, sunt încă foarte mulți credincioși, cari necum să se fi ridicat pe treapta aceea de cultură, ce o cer timpurile de azi, ei nu știu nici măcar ceti și scrie, spre cea mai mare daună a lor. Celce nu știe ceti și scrie și nu are măcar cunoștințele elementare, ce și le poate câștiga prin cetit, astăzi nu-și poate asigura nici cea mai primitivă bunăstare economică, căci va fi adeseori exploatat de ceice au învățatură mai multă și pot țineă seamă de toate mișcările economice din patrie și din lume. Nici cea mai mică gospodărie sau economie casnică nu se poate desvoltă, dacă femeia nu știe purtă socoți despre toate veniturile și cheltuelile casei, astfel încât în toată clipa să-și poată da seamă de mersul acelei economii. Țăranul dacă nu cunoaște prin cetit prețurile din lume a produselor sale, și le va vinde adeseori cu pagubă și tot cu pagubă va cumpără aceea, de ce are trebuință pentru casa sa.

Un popor însă, care oarbă în întunec și este sărăcit de alții, nu poate asigura existența comunităților noastre parohiale și prin urmare nici a bisericii, care există numai prin acele comunități. De aceea se impune tuturor preoților, învățătorilor, și celorlalți credincioși luminați, datoria sfântă de a îmbrățișa cu râvnă mare toate instituțiunile noastre culturale, a le griji și desvoltă, potrivit cu cerințele de astăzi și cu firea poporului nostru, de a cărui existență și bunăstare este legată și existența sfintei biserice. Dar și afară de școală, preoții, învățătorii, și alți cărturari pot face mult pentru luminarea poporului, și pot lucra, ca să scadă numărul prea mare a celorce nu știu măcar să cetească și să scrie. Este aceasta și o datorință de caritate, căci dacă, după legea firei și după legea dumnezeiască, sărim într'ajutor celui ce suferă de vreun rău fizic, cu atât mai vârtos trebuie să nu ne întoarcem fața de cătră aceia, cari vin la noi să-i scoatem din întunerecul neștiinței și să le facem cu puțință de a se bucura și ei de lumina minții. Deci preoții împreună cu curatoratele bisericesti și cu senatele școlare să chibzuiască, după împrejurările locale, ce ar putea face, și afară de școală, pentru luminarea poporului și mai ales pentru răspândirea învățaturii cetitului și scrisului între toți credincioșii noștri fără deosebire de sex și vârstă, folosind spre acest scop, fie casele lor private, fie localul școlii, fie chiar sfânta biserică, unde nu se află alt local, și îndemnând pe toți cari știu sau vor învăța a ceti, să-și câștige cărți de rugăciuni scrise în limba bisericeii noastre și alte cărți folositoare, de cari acum se găesc în număr destul de mare. Indeosebi recomandăm învățătorilor răspândirea învățaturii cetitului și scrisului, cu atât mai vârtos, că din mai multe părți se dau și premii celorce ar face aceasta, iar adunarea generală a învățătorilor din arhidieceză ținută la 6 Noemvrie 1908 a creat 10 premii de câte 30 cor. pentru învățătorii, cari ar dovedi, că au învățat a scrie și ceti în iarna anului 1908/9 mai mulți analfabeți.

Tot aceasta se poate face și în cadrele statutelor și regulamentelor «Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român», dela al cărei

comitet se pot cere toate îndrumările, de cari a-ți aveà trebuință. În scopul acesta și potrivit și cu scrisoarea, ce ne-a adresat-o comitetul «Asociațiunii», cu datul 12 Decemvrie 1908, Nr. 853, îndemnăm pe toți protopopii, preoții și învățătorii noștri, să deschidă și așeze în fiecare comună cursuri pentru țaranii analfabeți și să iă parte activă la mișcarea culturală pornită de «Asociațiune», înființând biblioteci populare și ținând prelegeri populare în Dumineci și sărbătorl.

Răsăritul cel de sus, Domnul nostru Iisus Christos, a cărui naștere nu peste multe zile avem să o sărbăm, să ne lumineze mințile și să ne trimită ajutorul său ceresc spre a putea lucra tot ce este bun și folositor pentru sfânta lui Biserică!

Blaș, din ședința consistorială, ținută în 15 Decemvrie n. 1908.

Dr. Victor Mihályi m. p.,
arhiepiscop și mitropolit de Alba-
Iulia și Făgăraș.

Nr. 1240/908.

CIRCULAR

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale, precum și cătră învățătorii din districtul consistorului Arădan.

În timpurile grele, ce străbatem, lumina învățaturii este mijlocul cel mai puternic, care poate întări popoarele în concurența luptelor pentru existență. Biserica noastră dreptmăritoare răsăriteană a fost întotdeauna ocrotitoarea culturii noastre naționale. Ea a adus și aduce și acum jertfe mari pentru susținerea școalelor sale confesionale. Am ajuns însă vremuri, când școala singură nu mai este suficientă pentru întărirea culturală a poporului, toate neamurile, afară de școli, susțin tot felul de societăți culturale, aranjează prelegeri publice, cursuri pentru adulți și societatea întregă în tot chipul se nizuiește a vărsa lumina cunoștinții în pături tot mai largi ale populațiunii.

Este deci de datorința noastră a face și noi asemenea. Avem și noi mai multe societăți culturale, cum sunt mai ales: «Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român», «Societatea pentru crearea unui fond de teatru român», «Asociațiunea aradană pentru cultura poporului român». Deci, preoțimea și învățătorimea noastră este în primul rând chemată să sprijinească aceste societăți, făcându-se membri la aceste societăți culturale și îndemnând la aceasta și pe credincioșii din comunele lor.

Preoțimea și învățătorimea noastră este chemată să se folosească de toate ocaziunile pentru luminarea poporului, ținându-i mai ales acum în timpul de iarnă, în Dumineci și sărbători prelegeri publice de tot soiul, prin care să-i lumineze mîntea și să-i nobiliteze sufletul. Și mai vârtos îndemnăm preoțimea și învățătorimea noastră a aranja fără întârziere cursuri de scris și cetit pentru analfabeți, căci chiar interesele cele mai vitale ale

poporului reclamă acum imperios stârpirea analfabetismului din mijlocul poporului nostru.

Lucrarea neobosită și izvorită din însuflețire, ce trebuie să ne inspire pentru înaintarea credincioșilor sfintei noastre biserici, fără îndoială va aduce rezultatele sale îmbucurătoare și binecuvântarea Tatălui Ceresc.

Arad la 4/17 Decemvrie 1908.

Ioan I. Papp m. p.
Episcop.

Nr. 1247/908.

CERCULARIU ¹⁾

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale, precum și cătră toți învățătorii noștri confesionali din arhidieceza Transilvaniei.

O jumătate de secol și mai bine, a trecut de când în patria noastră aflăm organizate și recunoscute prin lege școalele populare confesionale.

După însemnările istoriei fericitul episcop și mitropolit Andrei baron de Șaguna a înființat 600 școale confesionale pe teritoriul arhidiecezei noastre. Incontestabil, că aceste școale, cu toate greutatețile câte li s'au pus în calea înaintării lor, s'au desvoltat și numărul lor a crescut aproape la o mie.

Comunele noastre bisericesti, ca susținătoare de școale confesionale, au adus jertfe însemnate atât pentru edificiile școlare și înzestrarea lor cu cele necesare, cât și pentru dotarea învățătorilor confesionali. Jertfele aceste cu timpul au crescut în mod simțitor. Nu putem zice cumcă școala confesională, respective corpul nostru didactic, nu și-ar fi îndeplinit chemarea cu scumpătate, dar nu ne putem suprima nici durerea, când din datele biroului statistic reiese, că în poporul nostru sunt cei mai mulți analfabeți că dintre popoarele conlocuitoare în patria noastră tocmai în poporul nostru sunt mai mulți de aceia, cari nu știu scrie și ceti.

Astfel ajungem apoi, ca dintre toate popoarele conlocuitoare noi să fim clasificați în cele culturale, la locul cel din urmă.

Până acum s'a adus ca scuză, încâtva justificată, modesta dotațiune a preoțimei și învățătorimei noastre; pe viitor însă nici aceasta scuză nu se mai poate invoca, dupăce e îndeobște cunoscut, că dotațiunea preoțimei și învățătorimei noastre s'a ameliorat în mod îmbucurător.

Ne incumbă deci tuturora datorința sfântă, ca în schimbul jertfelor pe cari le aduce poporul pentru întărirea bisericeii și a școalei confesionale, și noi, conducătorii firești ai poporului, să ne dăm toată silința, ca să ridicăm poporul la nivelul cultural al celorlalte popoare conlocuitoare.

În zilele noastre problema de căpetenie a fiecărui preot și învățător trebuie să fie deci, ca în comuna în care încrederea obștească i-a pus în frunte, să nu fie un singur credincios, care să nu știe ceti și scrie. În

¹⁾ Trimis înainte de a primi adresa „Asociațiunii“.

scopul acesta poftim preoțimea și învățătorimea noastră, ca înființarea de cursuri pentru instruirea adulților în scris și cetit, să și-o considere de cea mai sfântă datorință.

Cursurile vor ține pe durata lunilor de iarnă, iar învățătorilor, cari se vor distinge pe acest teren, Consistorul le pune în vedere acordarea unei remunerațiuni.

Dupăce în conferențele învățătoarești din anul acesta s'a discutat tema fixată din partea Consistorului: «Care este metoda cel mai potrivit pentru instruirea adulților» și părerile învățătorilor noștri au fost diferite, lăsăm la aprecierea fiecărui învățător, ca să urmeze metoda, după care crede, că ajunge mai ușor la ținta propusă.

Despre rezultatele acestor cursuri oficiile noastre protopresbiterale sunt poftite a ne relată până cel mult la 15 Martie v. 1909, ca și noi să putem raportă sinodului arhidiecezan.

În aceste rapoarte să ni se arete câți dintre credincioșii analfabeți au învățat a scrie și ceti și să ni-se facă propuneri concrete pentru premiarea învățătorilor cari s'au distins.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan ca senat școlar, ținută la 20 Noemvrie 1908.

Ioan Meșianu m. p.,
arhiepiscop și mitropolit.

Dr. George Proca m. p.,
secretar consistorial.

Nr. 848—1908.

ONOR. DIRECȚIUNI A BĂNCILOR ASOCIATE „SOLIDARITATEA” ÎN SIBIU.

La propunerea secției economice a «Asociațiunii» și a comitetului central, adunarea generală din acest an, ținută la Șimleu, a decis angajarea unui agronom, care să stea permanent în serviciul instituțiunii noastre, cutreerând despărțămintele noastre spre a ține prelegeri economice, spre a instrui pe conferențiarilor de astăzi și spre a da îndrumări teoretice și practice la înființarea însoțirilor de tot felul.

Credem că angajarea unui specialist pentru a conduce sistematic și practic educația economică a poporului, va contribui și la înflorirea și întărirea institutelor noastre financiare. Suntem chiar de credință că una dintre cele mai importante probleme naționale ale băncilor noastre e cea de a sprijini din răspuțeri orice mișcare, ce țântește creșterea economică a sătenilor, căci înaintarea și întărirea acestora înseamnă înaintarea și întărirea băncilor și prin urmare a vieții naționale a poporului românesc.

Ne luăm voie deci a vă rugă respectuos să binevoiți a face cu puțință «Asociațiunii» să înceapă o activitate mai temeinică pentru educația economică a țărănimii, înlesnindu-i angajarea unui agronom, cu un ajutor de cel puțin 1000 (una mie) cor. anual.

Această sumă pentru băncile asociate e așa de neînsemnată, încât suntem siguri că se vor grăbi să ne-o voteze, având mai ales în vedere scopul atât de folositor, ce-l urmărește instituțiunea noastră.

Primiți, Vă rugăm, încredințarea deosebitei noastre stime.

Sibiiu, în 15 Decemvrie 1908.

Iosif Sterca Șuluțu m. p.,
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu m. p.,
secretar.

Nr. 987—1908.

CONCURS.

«Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român», conform deciziei adunării generale din Șimleu, dă *un premiu de K 100* pentru cel mai bun *Abecedar* pentru analfabeți.

Condițiile concursului sunt următoarele:

1. Manuscrisele se vor înainta *până la 1 Aprilie 1909* comitetului central al «Asociațiunii» în Sibiiu (str. Morii Nr. 6).

2. Manuscrisele vor fi scrise numai pe o față a hârtiei și vor fi însoțite de un plic închis cu numele autorului, iar pe plic motto din fruntea manuscrisului.

3. Manuscrisele înrate se vor censura prin secția școlară a «Asociațiunii», care va recomanda comitetului central pe cel mai bun *Abecedar* spre a-l premia și tipări în Biblioteca populară a «Asociațiunii».

4. Autorul *Abecedarului* premiat va primi și onorarul de K 40 de coală de tipar, conform deciziei comitetului central Nr. 45 din 1907. Manuscrisele nepremiate se vor înapoia autorilor.

Din ședința comitetului central al «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român», ținută la 22 August 1908.

Iosif Sterca Șuluțu m. p.,
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu m. p.,
secretar.

Nr. 1211—1908.

A P E L.

În preajma Anului-Nou ne permitem a adresa un călduros apel către toți iubitorii culturii poporului român să binevoiască a-și răscumpăra cât mai mulți *felicitările de Anul-Nou* în folosul *Muzeului Asociațiunii*.

Mijloacele materiale de cari dispune *Muzeul* sunt așa de restrânse, încât înzestrarea lui înaintază foarte încet. Și aceasta e o mare pierdere pentru noi, căci prețioasele obiecte de însemnătate etnografică, cari sunt o comoară a trecutului nostru și totatătea mărturii ale unei vieți culturale caracteristice, dispar neîncetat sau sunt adunate cu sârguință de străinii cari dispun de mai multe mijloace materiale și cari știu aprecia deosebita lor

importanță. E timpul suprem să ne îngrijim ca măcar o parte dintre aceste comori populare să le adăpostim în Muzeul primei noastre instituțiuni culturale.

Facem deci un apel călduros către toți cărturarii români să contribuie cu răscumpărarea felicitărilor de Anul-Nou la înzestrarea Muzeului nostru național.

Numele donatorilor se vor publica în ziare și în revista „Asociațiunii“.

Sibiiu, 20 Decemvrie 1908.

I. St. Șuluțu,
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu,
secretar.

---

*Nrul 1 din 1909 va apărea la începutul lunii Februarie ve-
chiu cu material științific-literar.*

Sumarul Analelor.

	Pag.		Pag.
<i>Abecedarul și cursurile pentru analfabeți:</i>		— raportul cassierului asupra budg-	
— se aduce hotărâre în aceste che-		tului Asociațiunii pentru a. 1909	93
stiuni	196	— bilanț la 31 Dec. 1907	94—95
<i>Abrud-Câmpeni:</i>		— venituri și spese la 31 Dec. 1907	96—97
— procesul verbal al ședinței comit.		— evidența specială a fondurilor și	
cerc. din 16 Dec. 1907	2	fundațiilor	98—105
— dir. desp. cere ajutor pentru pre-		— efectele fondului general la 31 De-	
legerile populare	2	cembrie 1907	106—107
— dir. desp. înaintază taxele încas-		— efectele fondurilor și fundațiilor	
sate dela membri în 1907	149	la 31 Dec. 1907	108—110
— procesul verbal al adunării cerc.		— budgetul pe anul 1909	111—119
din 9 Aug. 1908 (prelegeri popor.)	212	— convocarea și programul adunării	
<i>Adunarea generală:</i>		generale din Șimleu	154
— raportul general al comitet. cen-		— convocarea adunării generale la	
tral către adunarea din Șimleu	17	Șimleu	167
— membrii Asociațiunii	22	— discursul de deschidere ținut la	
— despărțăminte	22	adunarea gen. din Șimleu de d-l	
— agenturile	24	Andrieu Bărsceanu	170
— bibliotecile populare	24	— proces verbal din ședința primă a	
— prelegerile	25	adunării generale dela Șimleu	176
— secțiunile științifice literare	26	— proces verbal din șed. a doua a	
— publicațiunile Asociațiunii	26	adun. generale dela Șimleu	178
— fonduri și fundațiuni	27	<i>Agnita:</i>	
— averea Asociațiunii	28	— desp. a ținut prelegeri populare	
— școala civilă de fete	28	în Sighișoara	2
— biblioteca Asociațiunii	29	<i>Aiud-Teiuș:</i>	
— muzeul Asociațiunii	31	— proces verbal al adun. cerc. din	
— ședințele comitetului central	32	9 Aug. 1908 (prelegeri, premii)	197
— propuneri pentru adun. generală	32	— cursuri de analfabeți, premiu, abo-	
— consemnarea membrilor decedați	33	narea de foi	212
— consemnarea nominală a membri-		<i>Alba-Iulia:</i>	
lor secțiilor	34	— dir. nu se învoiește a se anexa	
— consemnarea nomin. a membrilor		anumite comune din desp. Orăștie	
după despărțăminte	35—56	la desp. Alba-Iulia	159
— conspectul sumar al membrilor		— proces verbal al adun. cerc. din	
după despărțăminte	57	2 Aug. 1908 (prelegere popor. și	
— activitatea despărț. în anul 1907	60—80	expoziție de industrie casnică)	212
— prelegerile popor. ținute în cursul		— proces verbal al șed. comit. cerc.	
anului 1907	81—87	din 8 Aug. 1908	212
— tabloul general despre starea și		<i>Alexandru Stefan, inv., Beregsău, cere</i>	
activitatea despărțămintelor în an.		o bursă pentru copiii săi	165
1907	88	<i>Antal Augustin, protopop gr.-catolic,</i>	
— lista bursierilor Asociațiunii	89	Beiuș, a decedat	1
— raportul cassierului asupra soco-			
telilor Asociațiunii pe a. 1907	90		

	Pag.		Pag.
<i>Barițiu, (fondul):</i>		— Iosif Bălan, Caransebeș, cere să se cumpere exemplare din broșura sa „Pomaritul“ pentru bibliotecile populare	148
— „Cordiana“, inst. de credit în Fofeldea dărnește fond. G. Barițiu K 20—	14		
<i>Bașiota Basiliu</i> , avocat, jude reg. în pens, membru fondator al Asoc., a decedat	208	— Ioachim Pop cere să i se cumpere din disertațiile „Cătră popor“ un număr mai mare de ex.	148
<i>Becicherecul-mare:</i>		— d-l O. Goga prezintă manuscrisul destinat pentru Bibl. pop: „V. Alexandri, Poezii alese“ cu o prefață de Il. Chendi	149
— proces verbal al adun. cerc. din 1 Sept. 1907 (prelegeri, agenturi)	163	— tot d-l Goga prezintă și manuscrisul „Cum să trăim“ de Aurel R. Dobrescu	149
<i>Beiuș:</i>		— desp. „Bocșa“ cere cărți pentru bibliot. populare	150
— proces verbal al șed. comit. cerc. din 6 Nov. 1907 (organizare de agenturi și procurarea schiopiconului)	3	— se dăruiesc cărți desp. Vârșeț	160
<i>Biblioteca Asociațiunii:</i>		— se dăruiesc cărți desp. Diciosân-mărtin	160
— s'au dăruit cărți bibliotecii orfelinatului susținut de Reun. femeilor rom. din Brașov	6	— se dăruiește „Transilvania“ pe mai mulți ani d-lui Dr. I. Rațiu, prof. Blaj	160
— d-na Adelina O. Maior, Sibiu, dăruiește cărți pentru bibliotecile despărțămintelor	6	— se dăruiesc cărți desp. Alba-Iulia	163
— Dr. At. Marienescu dărnește cărți pentru biblioteca Asociațiunii	15	— cărți ale prozatorilor mai tineri și alte cărți distribuite cu ocazia adun. gen. dela Șimleu	166
— starea bibliotecii Asoc.	29	— se dăruiesc cărți desp. Dej	184
— Dr. At. Marienescu recomandă procurarea unor cărți pentru bibliotecă	158	— s'a plătit d-lui Il. Chendi K 100 în contul broșurei „Poezii alese“ de V. Alexandri	200
— Dr. At. Marienescu, Sibiu, dăruiește mai multe cărți bibliotecii Asociațiunii	187	— bibliotecarul se îndruină a trimite catalogul publicațiilor Asoc. „Bibliotecii rom.“ din New-York	200
— Dr. At. Marienescu recomandă spre cumpărare 2 opuri	201	— se dăruiesc cărți pentru înființarea unei bibl. pop. în Sânpaul	201
<i>Bibliotecii Bruckenthal, Sibiu</i> i se dăruiesc colecțiuni de pe mai mulți ani din foaia „Transilvania“	216	— Câmpian Elie, protopop, Giurgeu, cere cărți pentru biblioteca tractului protop.	206
<i>Biblioteca populară a Asociațiunii:</i>		— se dau cărți pentru o bibl. pop. în Sângătin	206
— secretarul literar cere învoirea pentru editarea și tipărirea unei serii de broșuri	8	— se dau cărți pentru o bibl. pop. în Pui	206
— se dăruiesc cărți agenturii Asoc. din Roșia-săsească	14	— se dau cărți pentru bibliotecile reuniunilor învăț. din protopopiatele: Timișoara, Comloșu-mare, Lipova și Belinț	207
— comitet. parohial din Săcalul-de-pădure cere cărți	15	— se dau cărți reunn. „Andreiana“ a meseriașilor și comercianților din Sasseeș	207
— Reun. „Mariana“ din Năsăud cere cărți	15	— raport asupra broșurilor tipărite în timpul din urmă (Nr. 28—32)	208
— publicațiunile Asociațiunii	26		
— raport despre bibliotecile populare din despărț.: Timișoara, Ciocova și Buziaș	147		

	Pag.
— se dăruiesc cărți pentru o bibl. populară în Șeica-mare	216
— în Sângătin se va înființa o agentură și bibliot. popor.	216
— se dăruiesc cărți pentru bibliotecile popor. ale desp. Năsăud	151
— se dăruiesc cărți desp. Timișoara	151
— se dăruiesc cărți desp. Halmagiu	156
— se dăruiesc cărți desp. Mercurea	157
— se dăruiesc cărți desp. Tășnad	157
— se dăruiesc cărți desp. Vârșeț	157
— se dăruiesc cărți soc. „Clubul român” din Viena	158
<i>Birtz Maria</i> , învățătoare în Poiana-sărată, cere o bursă pentru a se perfecționa în desen și pictură	186
<i>Bistrița:</i>	
— proces. verbal al adun. cerc. din 12 Iulie 1907 (prelegeri și distribuiri de premii)	3
— proces. verbal al șed. comit. cerc. din 30 Nov. 1907	3
— proces. verb. al șed. comit. cercual din 11 Martie 1908 (conferințe pentru cărțurari și prelegeri populare)	147
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 28 Maiu 1908 (prelegeri și agenturi)	155
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 20 Iunie 1908	201
— proces. verb. al adun. cerc. din 21 Iunie 1908 (o conferință)	201
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 19 Sept. 1908	202
<i>Blaj:</i>	
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 26 Ianuarie 1908	3
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 2 Aprilie 1908 (prelegeri popor., și recomandarea cărții: Sădirea și cultivarea viei de Nicolae Pop)	149
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 9 Ian. 1908 (expoziție de lucruri de mână)	155
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 18 Iunie 1908	159
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 11 Iulie 1908	163
— proces. verb. al adun. cerc. din 12 Iulie 1908 (prelegeri, expoziție, premii etc.)	163

	Pag.
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 28 Sept. 1908 (conferințe pentru cărțurari)	198
— apel în chestia înscrierii de membri la Asoc. și a aranjării șezătoarelor literare cu țaranii	202
<i>Borșa:</i>	
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 30 Dec. 1907	150
— se decide înființarea unui nou despărț. cu centrul în Recița-mont.	155
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 12 Dec. 1908 (cursuri de analfabetji, premii)	212
<i>Brad:</i>	
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 16 Ian. (cultura pomilor, cupatoare de uscat poame, teascuri de mere și căldări de fier rachiou, tovărășie pentru valorizarea poamelor, cursul de analfabetji)	9
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 20 Martie 1908 (cursuri de analfabetji)	150
— raport despre școala de adulți din Brad etc.	155
— proces. verb. al adun. cerc. din 18 Oct. 1908 (prelegeri, cursuri de analfabetji, premii, bibliot. pop.)	212
<i>Bran:</i>	
— proces. verb. al adun. cerc. din 1 August 1908	189
<i>Brașov:</i>	
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 14/27 Nov. 1907 (prelegeri popor. și procur. de diapozitive)	11
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 30 Ian. 1908 (cere ajutorul de K 100 pentru prelegeri, prelegeri cu cărturărima etc.)	11
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 19 Martie 1908 (conferințe)	155
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 27 Maiu 1908 (conferințe, premii, cursuri de analfabetji)	156
— proces. verb. al adun. cerc. din 15 Iunie 1908 (prelegeri, premii, demisia directorului)	159
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 25 Iunie v. 1908	184

	Pag.		Pag.
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 5/18 Nov. 1908 (conferințe, prelegeri, premii pentru cursuri de analfabeți)	213	— bursierului Faust Selăgeanu i se dă bursa din fund. Petran în 2 rate semestrale	212
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 12 Sept. 1908 (conferențieri și prelegători populari)	198	<i>Căiman Paul, Vârșeț</i> , cere bursă pentru o fetiță a sa	189
<i>Bucium :</i>		<i>Cassa Asociațiunii :</i>	
— d-l protopop Vasile L. Pop din Sângeorgiul-de-Meseș primește să organizeze un nou desp. cu sediul în Bucium	185	— prezidiul dispune a se face scontarea cassei	7
<i>Bursierii Asociațiunii :</i>		— fonduri și fundațiuni	27
— lista bursierilor Asociațiunii pe anul 1907	89	— averea Asociațiunii	28
— bursierii cari și-au justificat sporul în studii	183	— raportul cassierului asupra socotelilor Asoc. pe 1907 și a bugetului pe 1909, împreună cu socolile și bugetul	90—119
— bursa vacantă din fund. Bașiota se dă elevului Victor Fetti	195	— socotelile Asoc. pe anul 1907	152
— bursa vacantă din fund. Rîurean s'a dat elevului Joe German din Brad	195	— se aprobă socotelile și bugetul Asociațiunii	154
— cele 2 burse vacante din fund. I. Petran s'au dat studenților universitari: Aurel Dobrescu și Nicolae Sc. Stefan	195	<i>Ciacova :</i>	
— I. Ignaton, bursier al fundațiunea Avram Iancu, își justifică sporul în studii	196	— adunarea de constituire a desp. Ciacova	150
— Elena Mărioara Olariu, bursieră a fund. Dr. I. Moga, își justifică sporul în studii	196	— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 21 Iulie 1908	184
— bursa din fund. I. Gallianu se declară vacantă și se dă la concurs	196	<i>Cluj :</i>	
— Nicolae Cocișiu, bursier al fund. G. Boieriu din Vad, nu-și poate justifica sporul în studii; bursa se dă la concurs	196	— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 12 Martie 1908 (studenții din internatul Petran, propunere să se vândă o parte din grădina Petran și să se facă unele reparaturi)	147
— Tit L. Crișan cere să i se țină în suspens bursa din fund. Petran până în Noemvrie 1908	196	— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 8 Maiu 1908	156
— Tit L. Crișan, stud. în drept, justifică sporul în studii	201	— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 5 Iulie 1908	184
— se decide a i se plăti bursierului din fund. Avram Iancu, I. Ignaton, bursa în 2 rate	211	— proces. verb. al adun. cerc. din 7 Iulie 1908	184
— bursa de K 200 din fund. G. Boieriu din Vad se dă d-șoarei Augusta Radu	211	— proces verbal al șed. comit. cerc. din 6 Sept. 1908 (prelegeri, premiu)	202
— bursa de K 120 din fund. I. Gallianu se dă studentului Ariton Pescariu din Ciufud	211	— proces verbal al șed. comit. cerc. din 29 Sept. (regulament pentru conducerea internatului Petran și regulament disciplinar pentru studenții primiți în internat)	202
		— Comisiunea studenților primiți în internatul Petran	202
		— proces verbal al șed. comit. cerc. din 7 Nov. (pretorul cerc. nu a voit să permită ținerea adunării cerc. până nu i-s'a plătit diurn și cheltuieli de călătorie)	203
		— proces verbal al adun. cerc. din 8 Nov. 1908	203
		<i>Comitetul central</i> , proces verbal al șed. din 30 Ian. 1908	1

	Pag.		Pag.
— proces verbal al șed. din 29 Febr.	8	— proces verbal al adun. cerc. din 30 Aug. 1908 (împărțirea despărț. în 6 cercuri)	198
— proces verb. al șed. din 12 Martie	11	— proces verbal al șed. comit. cerc. din 22 Nov. 1908 (noua arondare a desp., cursuri de analfabeți, bibliotecă poporale)	204
— proces verbal al șed. din 2 Aprilie	146	<i>Deva:</i>	
— proces verbal al șed. din 21 Maiu	149	— convocarea adun. cercuale (prelegeri populare)	9
— proces verbal al șed. din 25 Iunie	154	— adunarea cercuală se va țineă în com. Veșel la 2 Aug. 1908	184
— proces verbal al șed. din 16 Iulie	159	<i>Dobra:</i>	
— se primește raportul secretarului despre activitatea despărțămintelor în 1907	159	— proces verbal al adun. cerc. din 12 Iulie 1907 (prelegeri)	150
— proces verbal al șed. din 20 Iulie	160	— proces verbal al adun. cerc. din 27 Sept. 1908 (prelegeri)	213
— se primește raportul general al comitetului central către adun. gen. prezentat de secret. administrativ	161	<i>Dicio-Sân-Mărtin:</i>	
— aprobarea hotărîrilor ședinței plene a secțiun. din 14 Iulie 1908	161	— adunarea cerc. se va țineă în comuna Boian la 9 Aug. 1908	184
— proces verbal al șed. din 22 Aug.	181	— proces verbal al adun. cerc. din 9 Aug. 1908 (preleg., agenturi etc.)	204
— luarea la cunoștință a hotărîrilor adun. generale din Șimleu	181	<i>Făgdraș:</i>	
— proces verbal al șed. din 17 Sept.	188	— proces verbal al adun. cerc. din 1 Sept. 1907	184
— proces verbal al șed. din 16 Oct.	193	<i>Fetti Pavel, inv. pens., Suplain, cere o bursă pentru fiul său</i>	186
— proces verbal al șed. din 28 Nov.	201	<i>Hațeg:</i>	
— proces. verb. al șed. din 26 Dec.	208	— proces verbal al șed. comit. cerc. din 11 Dec. 1907 (prelegeri cu schiopticonul și șezători literare)	4
— propunerea d-lui Dr. <i>Lazar Popovici</i> în scopul sporirii numărului membrilor etc.	207	— proces verbal al șed. comit. cerc. din 17 Ian. 1908	4
— șed. din 30 Dec. 1908	210	— proces verbal al șed. comit. cerc. din 29 Martie 1908 (prelegeri populare și șezători literare)	150
<i>Conferențele Asociațiunii:</i>		— proces verbal al șed. comit. cerc. din 28 Iunie 1908	159
— circulară adresată direcțiunilor despărțămintelor Asoc.	191	— proces verbal al adun. cerc. din 19 Iulie 1908	185
— Circulară	197	<i>Internatul de băieți, Ministerul ung. de interne răspunde în chestia concesiunii ce i-s'a cerut pentru deschiderea unei colecte</i>	2
— Conferințele Asociaț. (circulară)	219	<i>Iosif Nicolae, inv. în Aciliu, cere un ajutor de K 100 pentru a putea urmă un curs economic</i>	152
<i>Conferințe pentru cărturari:</i>		— a terminat cu succes un curs de economie de 4 săpt. în Șimleu	186
— circulară în această chestiune	197	<i>Krafft W., (tipografia) prezintă ofertă pentru tipărirea „Dicționarului numirilor de localități“</i>	187
— biroul Asoc. va aranja conferințe pentru cărturărire în Sibiu	197		
<i>Cursuri de negoț pentru țărani:</i>			
— în urma propunerii unui anonim se alege o comisie care să studieze această chestiune	190		
— comitetul central decide să se aranjeze cursuri de negoț la Năsăud	210		
<i>Cursuri pentru analfabeți:</i>			
Corbu I., Bistrița, propune să se tipărească un abecedar și o carte de cetire pentru analfabeți	15		
— Circulară	196		
— comitetul aduce hotărîre în această chestiune	196		
— Circulară	218		
<i>Dej:</i>			
— proces verbal al șed. comit. cerc. din 12 Iulie 1908	184		

	Pag.
<i>Lăpuș :</i>	
— se decide înființarea unui nou desp. cu centrul în Lăpușul-unguresc	150
— cu organizarea desp. Lăpuș se încredințează d-nul Ioan Georgiu, Gherla	156
— d-l Ioan Georgiu scrie că va organiza desp. Lăpuș	160
— proces verbal al adun. cerc. din 21 Sept. 1908 (organizarea despărțământului)	204
— proces verbal al șed. comit. cerc. din 13/26 Nov. 1908 (cursuri de analfabeți, premii, prelegeri, agen-turi și bibliotecii)	213
<i>Lugoș :</i>	
— proces verbal al adun. cerc. din 16 Febr. 1908	11
— proces verbal al adun. cerc. din com. Făget	185
— raport că în desp. nu se află nici un specialist care ar voi să țină prelegeri publice	213
<i>Marinovici născ. Muntean, d-na vâd. Elena Nicolae, cere stipendiul din fund. Marinovici</i>	
	196
<i>Marinovits Eugen, Fărăgău, cere, să se adaugă o clauzulă de întregire la literele fundamentale ale fund. Nic. Marinovici</i>	
	183
<i>Mediaș :</i>	
— proces verbal al adun. cerc. din 26 Dec. 1907	12
— proces verbal al șed. comit. cerc. din 26 Ian. 1908	12
— proces verbal al adun. cerc. extraordinaire din 14 Maiu 1908 (dimisia directorului și încredințarea organizării desp. d-lui Dr. Dionisiu Roman)	156
— Dr. Dionisie Roman, Mediaș, primește însărcinarea de a organiza desp. Mediaș	185
— proces verbal al adun. cerc. de reorganizare din 17 Dec. 1908	213
<i>Medrea Cornel, stud., Budapesta, cere o bursă</i>	
	6
<i>Meltzer H., (tipografia), Sibiu, prezintă ofertă pentru tipărirea „Dicționarului numirilor de localități</i>	
	187

	Pag.
<i>Membri fondatori noi:</i>	
— Dr. Teofil Dragoș, avocat, Baia-mare, achită restul de K 100 din taxa de membru fondator	153
— „Coroana“, institut de credit, Bistrița, achită taxa de membru fondator	158
— d-na Eleftera Dr. Mihali, soție de deputat, Dej, se înscrie membru fondator	217
— Dr. Petru Mladin, medic, Prebul, se înscrie membru fondator	217
<i>Membri pe viață noi :</i>	
— Teodor Lengyel, preot, Srenț	7
— Petru Pop, preot, Babța	7
— Iulian Marțian, căpitan în pens. în Năsăud a achitat taxa de membru pe viață	15
— Demetriu Cutean, protopop în p. achită K 100 rest din taxa de membru pe viață	153
— Comuna Românpetre achită taxa de membru pe viață	158
— Pavel Fumor, proprietar, Nereu	166
— Iosif Pascu, propr., B.-Comloș	166
— Dr. Victor Nilvan, avocat, Șomcuta-mare	180, 187
— D-na Maria Cosma născ. Dragoș, Șimleu	180, 187
— Titu Trifu, preot, Babța	180, 187
— Kormoș Emil, proprietar, Grebenișul-de-câmpie	187
— Ioan Hosszu, propr., Gherla	187
— Nicolae Vulc, propr., Pogăciaua	187
— Alexandru Niculescu, preot, Mesterhâza	217
<i>Membri ordinari noi :</i>	
7, 16, 253, 166, 180, 187, 190, 217	
<i>Membri decedați :</i>	
— I. Crețu, Sibiu	8
— consemnarea membrilor decedați	33
— Beșan Mihail, Lugoș	146
— Artemiu Sarkady, Oradea-mare	154
<i>Mețianu Aldulea, student, cere o bursă</i>	
<i>A ocan Ioan din Cojocna, cere o bursă pentru fiul său</i>	186
<i>Mociu :</i>	
— proces verbal al șed. comit. cerc. din 4 Iunie 1908	157
— proces verbal al șed. comit. cerc. din 19 Dec. 1908 (cursuri de analfabeți)	214

	Pag.
— proces verbal al adun. cerc. din 23 Aug. 1908	205
<i>Muzeul Asociațiunii:</i>	
— Câlțea Ion din Șona, îmbie un pod în miniatură, construit de dânsul	6
— Consistorul arhid., Sibiiu, va înlesni Asociaț. cumpărarea pentru Muzeu a bisericii din Ocoliișul-mare	6
— Din răscumpărarea felicitărilor de Anul-nou au intrat pentru Muzeu K 695-30	6
— secretarul administrativ cere autorizația să adune manuscrise și alte obiecte pe seama Muzeului	6
— Iosif I. Jikeli, Sibiiu, prezintă o socoteală despre K 57-46 pentru lucrări de ferărie făcute la Muzeu	7
— Gustav Ziegler prezintă un cont despre K 105-10 pentru lucrări la Muzeu	7
— Sulyok Zoltán, Lugoj, transpune Muzeului costumul bănățenesc al decedatei Persida Domaneanț	14
— Ioan Oros-Russu, Vidrasău, dăruiește Muzeului mai multe obiecte	15
— Nic. Firu, inv., Oradea-mare, donează Muzeului 5 manuscrise rămase dela L. P. Căleceanu, fost profesor	15
— Victor Fincu, Sibiiu, dăruiește Asociațiunii 78 monete și bancnote vechi	15
— Custodele Muzeului nu recomandă cumpărarea podului oferit de I. Câlțea	15
— Starea muzeului Asoc.	31
— „Albina“, Sibiiu, dăruiește pentru fondul Muzeului K 1000	147
— Emil Fischer, fotograf, prezintă cont despre K 227— pentru fotografiile executate pe seama Muzeului	148
— E. Petruțiu prezintă un preliminar de spese pentru un dulap de sticlă la grupul de juni din Muzeu	158
— D-na preuteasă Boiu, Sibiiu, donează Muzeului 13 cănceaui vechi	158
— Se autorizează secretarul administrativ să cumpere obiecte din expoziția dela Șimleu	166
— d-l Andreiu Cosma, Șimleu, dăruiește Muzeului 31 monete vechi	187

	Pag.
— E. Petruțiu, Sibiiu, prezintă chitanță despre K 500— pentru facerea unui dulap de sticlă pe seama păpușilor junilor din Muzeu	200
— alegerea unei comisii în scopul aranjării chestiunii custodelui	208
— îngrijirea Muzeului se încredințează d-lui secretar Oct. C. Tăslăuanu	209
— îngrijirea Bibliotecii se încredințează d-lui secretar O. Goga	209
— dispoziții nouă în privința Muzeului	209
— arhivarului i-se urcă retribuția și i-se încredințează agende nouă	209
— Tăslăuanu, O. C., Sibiiu, dăruiește 4 scrisori originale ale lui Cipariu	216
— Socoteala arh. Maetz pentru lucrări de zidărie la edificiul Muzeului	217
<i>Năsdău:</i>	
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 6 Ian. 1908	4
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 30 Martie 1908 (prelegeri popor. și agentură)	151
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 7 Iulie 1908 (biblioteci, agenturi și prelegeri)	160
— proces. verb. al adun. cerc. din 13 Iulie (prelegeri, agenturi, biblioteci etc.)	163
<i>Nichita fund.:</i> comitetul fundațional al fund. Dr. Nichita distribue ajutoarele pentru școli și biserici pe anul 1909	211
<i>Orade:</i>	
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 1 Dec. 1907	4
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 29 Dec. 1907	9
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 30 Aprilie 1908 (prelegeri popor., schiopticon)	157
<i>Orăștie:</i>	
— raportul despre activitatea desp. în 1907	157
<i>Oravița:</i>	
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 16 Ianuarie 1908 (desp. să se împartă în două)	10
— proces. verb. al adun. cerc. din 11 Oct. 1908 (prelegeri)	114

	Pag.
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 17 Sept. 1908 (Igiena de Dr. Méhes și „Pomăritul“ de Bălan s'au distribuit sătenilor, s'au premiat costume țărănești, prelegeri)	198
<i>Oros Russu Ioan</i> (fundațiune), proiectează o fundațiune pentru Asociațiune	1
<i>Oșorheiu:</i>	
— proces. verb. al adunării cercuale din 23 Iulie 1908 (prelegeri pop.)	185
<i>Păltinean Grig. D.</i> , inv. în p., Țințari, cere o bursă pentru fiul său	186
<i>Panciova:</i>	
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 26 Oct. 1908	205
<i>Petran Ioan</i> (fundațiune):	
— Traian Petrașcu, stud. în medic., cere bursa și pe mai departe	14
— deciziune pentru parcelarea grădinii din Cluj aparținătoare fund. Petran	146, 147
— inginerul Pákey Lajos, Cluj, a parcelat grădina Petran	149
— „Economul“ a urcat etalonul de interese pentru fund. I. Petran	152
— Faust Sălăgean cere bursa din fund. Petran și pe anul viitor	154
— hotărâre în chestia vinderii unor parcele ale fund. Petran, a reparării caselor fund. ș. a.	156
— socotelile despre venitul încasat din grădina Petran	184
— studenți (14) cari au petiționat la cele 2 burse vacante din fund. Petran	194
— rectorul mesei studenților universitari din Cluj scrie ca toți burșierii fund. Petran să fie obligați a participa la masa studenților	203
— s'a așezat peatra pe mormântul fer. fund. I. Petran	204
<i>Pop de Băsești, George</i> , e în contra înființării unui desp. cu centrul în Băsești	154
<i>Popoviciu Ioan</i> , Opațița, cere cu preț redus cartea „Părți alese din istoria Transilvaniei“ de G. Barițiu	189
<i>Preda Sabina n. Andreica</i> , soție de avocat, membră pe vieață a Asoc., a decedat	208

	Pag.
<i>Prelegeri populare în despărțămintele Asociațiunii:</i>	
— dir. desp. Abrud-Câmpeni cere ajutor pentru ținerea prelegerilor populare	2
— prelegeri în desp. Bistrița și cere ajutorul de K 100	3
— prelegeri în desp. Blaj; cere ajutorul de K 100	3
— desp. Brad cere ajutorul de K 100 pentru prelegeri	4
— prelegeri în desp. Hațeg; cere ajutorul de K 100 și cărți	4
— prelegeri popor. și înființare de agenturi în desp. Năsăud	4
— prelegeri popor. în desp. Orade, agenturi, biblioteci și expoziție	4
— prelegeri în desp. Orăștie și cere ajutorul de K 100 în acest scop și cărți	4
— prelegeri în desp. Sân-Miclăușulmare	5
— prelegeri în desp. Șimleu	5
— desp. Beiuș cere suma de K 100 pentru prelegeri	9
— cursul de analfabeți în Brad	9
— prelegeri pop. în desp. Deva	9
— desp. Dobra cere suma de K 100 pentru prelegeri	9
— desp. Hida-Huedin cere suma de K 100 pentru prelegeri și cărți din Bibl. populară	9
— prelegeri în desp. Orade	9
— prelegeri populare în desp. Oravița (școală de fete în Oravița)	10
— prelegeri popor. în desp. Brașov	11
— dir. desp. Sibiu cere suma de K 100 pentru prelegeri	12
— prelegerile populare în despărțămintele Asociațiunii	25, 81—87
— prelegeri populare și conferințe pentru cărturari în desp. Bistrița	146
— prelegeri pop. în desp. Șimleu	147
— prelegeri popor. în desp. Blaj	149
— prelegeri popor. în desp. Dobra	150
— prelegeri pop. și șezători literare în desp. Hațeg	150
— prelegeri pop. în desp. Năsăud	151
— prelegeri pop. în Sân-Miclăușulmare	151
— prelegeri în desp. Bistrița	155
— prelegeri pop. în desp. Orade	157

	Pag.
— prelegeri pop. în despărțământul Brașov	159
— prelegeri pop. în desp. Hațeg	159
— preleg. pop. în desp. Năsăud 160 și 163	163
— prelegeri pop. în desp. Beciche-recul-mare	163
— prelegeri pop. în desp. Blaj	163
— prelegeri pop. în desp. Hațeg	185
— prelegeri pop. în desp. Oșorhei	185
— prelegeri pop. în desp. Vârșeț	185
— prelegeri în desp. Timișoara	189
— chestia unui curs de negoț pentru țărani	190
— prelegeri pop. în desp. Aiud-Teiuș	197
— prelegeri în desp. Dej	198
— prelegeri pop. în desp. Oravița	198
— prelegeri pop. în desp. Săliște	199
— conferințe pentru cărturari și cursuri pentru analfabeți în despărț. Cluj	203
— prelegeri pop. în despărț. Dicio-Sân-Mărtin	204
— prelegeri în desp. Reghin	205
— prelegeri pop. în desp. Sătmar	205
— d-lui Aurel Nistor, preot în Arpătac i-se votează un ajutor de K 200 pentru prelegeri pop. econ. în comit. Făgărașului	216
— circulară către despărțăminte în chestia aranjării prelegerilor populare	220
— adresă către consistorii în chestia prelegerilor populare, a cursurilor pentru analfabeți, a înființării bibliotecilor populare etc.	223
— circulară către clerul întreg arhidiecezan din arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș în scopul prelegerilor populare etc.	224
<i>Prezidiul Asociațiunii</i> a felicitat în numele comitetului pe d-l viceprezident <i>Andrei Bârseanu</i> din prilejul alegerii sale de membru al Academiei Române	149
<i>Recița-montană:</i>	
— Dr. P. Mladin nu poate primi însărcinarea de a organiza un desp. cu centrul în Recița-montană	164
<i>Reghin:</i>	
— anunță ținerea adun. cerc. din a. c.	189
— proces verbal al adun. cerc. din 21 Sept. 1908 (prelegeri)	205

	Pag.
<i>Reuniunea femeilor române din Brașov</i> mulțamește de cărțile dăruite pentru biblioteca orfelinatului susținut de ea	6
<i>Reuniunea femeilor române din Hunedoara</i> cere un ajutor	216
<i>Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului:</i>	
— se decide cumpărarea a 100 ex. „Cartea stuparilor săteni“ de R. Simu, editată de Reuniunea agricolă; d-l Simu se invită a pregăti o astfel de broșură de stupărit și pentru biblioteca Asociațiunii	200
<i>Riureanu</i> (fundațiunea): Petru Iorgovan, stud., justifică sporul în studii	154
— consemnarea studenților (10) cari au petiționat la bursa vacantă din fund. Riureanu	195
<i>Săliște:</i>	
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 27 Ian., 9 Iulie și 2 August cum și al adun. cerc. din 19 Iulie 1908 (prelegeri populare)	199
<i>Sân-Mi. lăușul-mare:</i>	
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 5 Oct. 1907	5
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 18 Nov. 1907 (prelegeri, premii ucenicilor de meserii, înființare de agenturi)	5
— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 2 Febr. 1908 (s'au dat premii pentru ucenicii de meserie și s'a înființat o agentură)	10
— proces. verb. al adun. cerc. din 1 Martie 1908 (prelegeri, se cer publicațiuni din Bibl. pop., agentură)	151
<i>Sătmar-Ugocea:</i>	
— curs de analfabeți în Borlești și înființarea de bibl. pop.	114
— proces verbal al adun. cerc. din 31 August 1908 (prelegeri și biblioteci populare)	205
<i>Școala civilă de fete a Asociațiunii:</i>	
— dir. prezintă lista încasărilor și a cheltuelilor particulare ale elevelor din Internat în an. șc. 1906/7	5
— petiția d-șoarei Ana Ferențiu pentru un concediu	5
— dir. școalei raportează despre vizitarea școalei	5

Pag.		Pag.
7	— A. Bena cere anticipația retribuției sale pe lunile Ian. și Febr. 1908	158
13	— proces. verb. al conf. profes. din 29, 30 și 31 Ian. 1908	
13	— V. Păcală, prof., a fost primit la fond. regn. de pensie	164
13	— ordinul minister. în chestia folosirii manualelor de învăț. în școală	164
13	— certificatele să se libereze paralel în l. română și maghiară	164
13	— clasificările elevilor	164
13	— proces. verb. al consiliului corp. profes. din 22 Febr. 1908	
13	— vizitarea școlii prin comis. minist. St. Gyöngyösi	165
13	— corpul prof. se oferă a alcătui manualele trebuincioase	165
13	— s'a decis să se facă o excursiune de studii cu elevele	
14	— cererile mai multor eleve pentru a fi scutite de didactru	186
14	— direcțiunea prezintă lista aparatelor cari lipsesc din laboratorul de fizică și chimie	186
14	— d-șoara Eufemia Katona dimisionează din postul de guvernantă	186
28	— starea școlii civile de fete	
146	— se votează d-lui dir. Dr. V. Bologna un adaus personal de K 400 la an	188
148	— Aug. Bena, profesor, cere urcarea retribuției	190
148	— se alege o comisiune care să studieze dacă cuartirul căpit. Van der Lüh e potrivit pentru odăi de învățământ	193
152	— proces verbal al consiliului profesorilor din 14 Aprilie 1908	
152	— oferta firmei Elges pentru furnizarea alor 36 paturi de fier pe seama internatului	199
152	— se alege o comisie pentru a stabili o normă în ce privește retribuția profesorilor etc., cum și pentru studierea chestiunii de a se crea un fond școlar	199
158	— proces verbal al șed. consiliului profesoral din 23 Maiu 1908 (rezultatele constatate de comisariul ministerial)	199
	— proces verbal al șed. consiliului profes. din 10 Iunie 1908 (numirea	200
	oficială a comunelor în certificatele școlii)	
	— proces verbal al consiliului profesoral din 29 Iunie 1908 (examenul școlii)	
	— se votează d-rei Ana Broșteanu în contul budgetului școlii K 100	
	— raportul d-lui comisar N. Togan referitor la examenul școlii	
	— chestiunea <i>manualelor de învățământ pentru școală</i>	
	— cererea d-nei profesoare Eugenia Tordășianu pentru a i-se urcă salariul	
	— cereri de-ale elevilor pentru scutire de didactru	
	— d-șoara Ana Ferentiu, profesoară cere un concediu pe a. șc. 1908/9 (va pregăti unele man. de școală)	
	— d-șoara Eleonora de Lemény, Sibiu, se angajază profesoară la școala civilă	
	— d-nului Aurel Bratu i-se încredințează propunerea fizicei în școala civilă	
	— dir. înaintează noul plan de învățământ	
	— în urma rezoluției minister. de instrucție Nr 140490/1907 corespondența cu inspectorul școlar reg. de școale se va face paralel în limba română și maghiară; statutele școlii să fie de nou tipărite	
	— comisia aleasă, raportează în chestia completării edificiului școlii	
	— o normă nouă în ce privește retribuția profesorilor dela școala civilă	
	— alegerea d-lui Nic. Togan în comisia pentru pensionarea profesorilor dela școală	
	— condițiile ce trebuie să le îndeplinească susținătorii școlii civile de fete (ord. minister. de culte Nr. 99000 din 24 Aug. 1908)	
	— proces verbal al consiliului profesoral din 1 Sept. 1908 (arborarea drapelului oficial la sărbătorile statului pe clădirea internatului)	
	— Julius Schäffer, profesor de muzică instrumentală, se retrage din acest post	

	Pag.		Pag.
— se numește profesor de muzică d-l Aug. Bena	200	măritul“ de I. Bălan și 50 ex. „Sădirea și cultivarea viei“ de N. Pop	166
— istoria literaturii maghiare pentru cl. IV-a a școlii civile de Dr. V. Bologa, a fost aprobată de minister, și se achită suma de K 526-90 pentru tiparul și broșatul cărții	200	<i>Sibiu:</i>	
— s'au aprobat socotelile școlii pe anul școl. 1907/8 și bugetul pe anul 1908 9	201	— dir. desp. cere cărți pentru agen-tura din Roșia-săsească	14
— proces verbal al consiliului profesoral din 9 Oct. 1908 (începerea prelegerilor, examene de corigență, plan nou de învățământ etc.)	206	— proces. verb. al excursiunii din 4 Iunie 1908 (prelegeri popor. și înființarea unei agenturi și biblioteci populare în Șura-mare	114
— Aug. Bena, prof. de muzică, cere să i-se urce salarul	206	— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 24 Dec. 1908 (procurarea de diapozitive, cursuri de analfabeți, prelegeri)	114
— proces verbal al consiliului profesoral din 11 Dec. 1908 (urcarea salarelor membrilor corpului did. și închiderea școlii din cauza tifosului)	115	— Dr. E. M. Cristea dăruiește 100 ex. a prediceii sale „Despre sudalme“	115
— d-șoara Elis. Butean cere primul cuincenal	216	<i>Sighșoara:</i>	
— socoteala arch. Maetz pentru lucrări de zidărie la edificiul școlii	217	— Ministerul ung. de interne a anulat hotărîrea căpitan. de poliție din Ibașfalău, care a refuzat să ia la cunoștință ținerea adun. cerc. în Ibașfalău	12
<i>Sebeș:</i>		— Dr. E. M. Cristea, nu poate prezida adun. cerc. din Ibașfalău	199
— proces verbal al șed. comit. cerc. din 14 Martie 1907 (procurarea unui schiopticon)	12	<i>Șimleu:</i>	
— proces verbal al șed. comit. cerc. din 30 Oct. 1907	12	— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 26 Nov. 1907 (bibliot. popor., abonarea unor foi, prelegeri popor., cererea ajutorului de K 100 pentru prelegeri)	5
— proces verbal al adunării cerc. din 25 Ian. 1908	12	— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 5 Martie 1908 (prelegeri pop.)	147
<i>Secțiunile științifice-literare ale Asoc.:</i>		— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 19 Martie 1908 (în chestia primirii adunării gen. a Asoc. la Șimleu	147
— raport despre activitatea lor	26	— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 21 Martie 1908- (preleg. pop.)	151
— consemnarea membrilor din secțiuni	34	— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 22 Aprilie 1908 (nou plan de arondare a desp., desfăcându-se în 4 desp.)	151
— preces. verbal al șed. plenare a secțiunilor din 14 și 15 Iulie 1908	120	— procesele verb. ale șed. comit. cerc. din 8 și 9 Iulie 1908 (conferențieri populari și dispoziții pentru primirea comit. central)	164
— raportul secretarului literar către ședința plenară a secțiunilor	124	— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 5 Nov. 1908 (cursuri pentru analfabeți și premii)	206
— raportul secțiunii literare despre lucrările sale în cursul an. 1907/8	135	— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 2 Dec. 1908 (biblioteci, cursuri de analfabeți, prelegeri pop.	215
— raportul secțiunii științifice către șed. plenară a secțiunilor	137	— jubileul d-lui vicar A. Barbulovici	215
— raportul secțiunii istorice către șed. plenară a secțiunilor	139		
— raportul secțiunii școlare către șed. plenară a secțiunilor	141		
— raportul secțiunii economice către șed. plenară a secțiunilor	143		
— la propunerea secțiunii econ. se procură 100 ex. din broșura „Po-			

	Pag.		Pag.
„Societatea pentru fond de teatru român“ invită „Asociațiunea“ la adunarea ei generală	187	— „Ulpiu-Traiană“, soc. de ajutor și cultură, Erie Pa (America) raportează asupra averii sale la 1 Iulie 1908	187
Stoica Petru, dir. desp. Panciova, face propuneri pentru o administrație uniformă	157	— bilanțul încheiat la 4 Oct. 1908	207
Stoica Simeon, medic în Abrud, imbie „Dietetica populară“ a sa spre cumpărare	186	„Vatra“, institut de credit, Cluj, cere să se facă depuneri din fundațiunea Petran și Nichita	148
Suciu Stefan, Brașov, cere o bursă pentru fiul său Traian	165	Vârșeț:	
„Țara Noastră“:		— dir. Ioan M. Roșiu își înaintează demisia din postul de director	13
— Tipografia arhid., Sibiu, prezintă cont despre K 1741-24 pentru tipărirea, broșarea și expedierea foii „Țara Noastră“ în 1907	10	— proces. verbal al adun. cerc. din 12 Iulie 1908 (prelegeri pop. etc.)	185
— comisia financiară a controlat socotelile revistei „Țara Noastră“ pe an. 1907	11	— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 16/29 Oct. 1908 (biblioteci și agenturi)	215
Tăslăuanu, O. C., Sibiu, cere un concediu de o lună	187	Vice-comitele comitat. Albei-inferioare , în Aiud, cere date referitoare la despărțămintele de pe teritoriul aceluși comitat	188
Timișoara:		Vișag, Primăria comunală din Vișag trimite K 50 ajutor fondului Asoc.	6
— noua arondare a desp., desfăcându-se în 3 părți	147	Zernești:	
— proces. verb. al adunării cerc. a desp. din 23 Aug. 1908 (prelegere)	189	— proces. verb. al șed. comit. cerc. din 21 Nov. 1907 (activarea agențiilor, demisia directorului Dr. I. Meșianu)	5
— raport în chestia cursurilor de anal-fabeți, premii	206	— I. Dan nu poate primi sarcina de a conduce afacerile desp.	13
„Transilvania“:		— Ioan Hamsea, protopop, Zernești, se încredințează cu convocarea adunării cerc. a desp.	147
— revista „Transilvania“ se va scoate cu material literar-științific de 4 ori pe an	208	— I. Hamsea primește însărcinarea de a convoca adunarea desp. Zernești	151
Turda:		Ziegler Gustav, Sibiu, prezintă 2 conturi pentru lucrări făcute la casa Nr. 6 și Nr. 8.	7
— cere cărți și abecedare, cum și ajutor pentru procurarea unui schiop-ticon	215		
„Ulpiu-Traiană“, Erie Pa, înaintează bilanțul încheiat la 15 Aprilie 1908	153		

